EKİM

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ, BİRLEŞİN!

Sayı: 187, 15 Şubat '98

Baharı kilometre taşı yapalım

Dönemin olanakları ve sorumlulukları

'98 bahar dönemi önümüzde uzanıyor. Sancılı, gel-gitli yılların ardından, devrimci bir sınıf ve kitle hareketinin ciddi olanaklarının biriktiği bir evreden geçiyoruz.

Günün devrimci imkanlarına ve sorumluluklarına bakmadan önce geçen sürecin özelliklerine bir gözatalım.

İşçi sınıfı hareketinin kendiliğinden gelişimi, '91 sonrasında, sermaye ve devletin saldırıları altında kırılmıştı. Sonraki yıllar işçi sınıfı hareketinin mevzi direnişlerle çıkış arayışlarına tanıklık etti. Bu aynı süreçte '95 Mart'mdaki Gazi halk direnişi bir dönemeci işaretledi. Biriken yoğun ve karmaşık çelişkiler toplumun ezilen sınıf ve katmanlarında güçlü arayışlara zemin döşüyordu. Yoğun bir sömürünün yolaçtığı ağır bir yoksullaşma ve sefalet ile buna eşlik eden yoğun devlet terörü bu arayışı sürekli tazelemektedir. '95 Gazi direnişi, sermaye devletinin iğrenç bir oyununun açığa çıkarılması ve devrimci kitle şiddetiyle yanıtlanmasıydı. Bu ezilen yığınların çıkış arayışları için yeni bir soluk oldu. Sonuçlarını '95 ve '96 1 Mayıs'larında ortaya koydu.

'95 Mart'ındaki Gazi direnişinden '96 1 Mayıs'ına ve '96 1 Mayıs'ından günümüze olan süreç, iki temel olguyu bütün açıklığıyla gözler önüne sermiştir. Birincisi, toplumun işçi sınıfı dışındaki ezilen yığınlarında da güçlü bir mücadele istek ve azmi mevcuttur. '96 1 Mayıs'ında doruğuna çıkan arayış ve istek bunun dolaysız ifadesidir. Ama bu aynı istek ve arayışın diğer yüzü, güçlü ve gerçek bir önderlik ihtiyacıdır.

Buradan ikinci temel olguya geliyoruz. '95'ten '98'e bu aynı süreç, küçük-burjuva devrimciliğinin güçlü ve gerçek önderlik ihtiyacına yanıt vermenin yapısal olarak ne kadar uzağında olduğuna tanıklık etmiştir. Kazanılan asgari başarı ve süreçten güçlenilerek çıkılmış olması bu gerçeği değiştirmiyor. Zira, '80'ler ve '90'ların başında dünyada ve Türkiye'de boyveren iki gerici dalganın etkileri ve düzenin çok yönlü hazırlık ve tahkimatı koşullarında, devrimci kitle hareketinin ihtiyaçlarına yanıt vermenin sorunlarıdır sözkonusu olan. Bu, bütün ezilen ve sömürülenlere işçi sınıfının önderliği, doğal olarak da işçi sınıfına devrimci önderlik demektir. Sürecin somut seyri bu temel doğrunun yeniden ve tersten bir doğrulanması olmuştur. 1 Mayıs '96 sonrası düzenin cepheden ve çok yönlü saldırısı kitle hareketinin geri çekilmesine yetmiştir. Cezaevlerindeki ölüm orucu direnişinin pervasız hücum ruhu dahi bu durumu esastan değiştirmeye yetmemiştir. '97 1 Mayıs'ı ışığında daha açık görülür hale gelen bu olgu, 1 Mayıs '96'dan '98'e gelen dönemin temel bir özelliği olmuştur.

'96'nın sonunda gündemleşen Susurluk bu tablonun üzerine oturmuş, ona esastan yeni boyutlar eklemiştir. İşçi sınıfının ve ezilen yığınların hareketinin bunca sancılı seyrettiği yıllarda Kürt ulusal özgürlük

mücadelesi neredeyse tek başına düzeni ağır sorunlar ve açmazlarla yüzyüze getirmeye yetmiştir. Burjuva cumhuriyeti bir kontr-gerilla cumhuriyeti haline gelmiş, siyasal düzlemde artık hemen bütün düzen partileri ezilenler için umut olmaktan çıkmıştır. Bir dönem düzen eliyle beslenen, sosyal demagojiyle ezilen yığınları kendine bağlayan RP, düzen için olmasa da rejim için ciddi bir sorun olmaya başlamıştır. Ve daha önemlisi, sermaye düzeninin onulmaz yapısal ekonomik sorunları onun istikrar paketlerine rağmen ısrarla su yüzüne vurmaktadır.

Susurluk ve 28 Şubat MGK toplantısının, bütün bu tabloyu, ekonomik ve siyasi düzeyde bir yeniden düzenleme operasyonu olduğu bugün daha açıktır. Bu operasyon amacı ve çapı bakımından ancak 12 Mart ve 12 Eylül'le kıyaslanabilir. Sınıf ve kitle hareketindeki ağır sancı ve gel-gitler, sermaye düzenine Susurluk restorasyonu-tahkimatını zamana yayılan bir tarzda ve görece "yumuşak" bir biçimde yapma imkanı vermektedir.

***

'98 baharını, baharın zirvesi olarak 1 Mayıs'ı, mevcut tabloyu işçi sınıfı ve devrim cephesi için yeniden düzenleyecek ve süreci farklı bir rotaya oturtacak bir evrenin güçlü bir ilk adımı yapmanın imkanları neredeydi?

'96 1 Mayıs'ı sonrası geri çekilen ve Susurluk dönemi boyunca laiklik-şeriat ekseninde önemli ölçüde hareketsiz bırakılan emekçi kitle hareketi, yeni bir evrenin başında olduğunun açık işaretlerini vermektedir. MGK-TÜSİAD'ın Anasol-D hükümetinin uygulamalarının pratikte görülmesi ve az-çok yaşanarak sınanmasının ardından, kamu çalışanları hareketi, öğrenci hareketi ve nihayet işçi hareketi önemli işaretler vermiş bulunmaktadır. Kamu çalışanları hareketi '91 sonrası işçi hareketinin kırılması döneminde, dinamizmiyle '91-94'lere kadar ezilen yığın hareketine hep taze bir soluk ve moral kaynağı oldu. Reformist-icazetçi bir önderliğin sendikaların merkez yönetimlerini önemli ölçüde tutması, hak alma süreçlerini hükümetlerle pazarlıklara endekslemesinin sonucu olarak hareket bir dönem yorgunluk-durgunluk dönemine girdi. Bu aslında hareketin geldiği noktada sadece kendi içinden devrimci bir önderlik çıkarması sorunu değil, toplumda kendisine önderlik edecek başka bir siyasal kuvvet/sınıf aramasının ifadesiydi. Bu yorgunluk-durgunluk döneminin esasta bir yenilgi değil soluklanma evresi olduğunu, gerek bugüne kadar geçen süreç içinde kısmi çıkışlarla, gerek 11 Aralık'ta gerçekleşen geniş katılımlı genel greviyle ortaya koymuştu. Sermayenin programının dolayısız ürünü olarak gündemleştirilen kamu çalışanları sendika yasa tasarısı ise yaygın ve militan bir eylemlilikle karşılandı.

'96 1 Mayıs'ı sonrası geri çekilen ve Susurluk dönemi boyunca laiklik-şeriat ekseninde önemli ölçüde hareketsiz bırakılan emekçi kitle hareketi, yeni bir evrenin başında olduğunun açık işaretlerini vermektedir. MGK-TÜSİAD'ın Anasol-D hükümetinin uygulamalarının pratikte görülmesi ve az-çok yaşanarak sınanmasının ardından, kamu çalışanları hareketi, öğrenci hareketi ve nihayet işçi hareketi önemli işaretler vermiş bulunmaktadır.

Öğrenci hareketi '90 sonrası sancılı gelişme sürecini nihayet '96 başında kırmıştı. Sonraki süreçte düzenin kapsamlı saldırılarıyla karşılaştı (devlet terörü, hukuk terörü, sivil terör, ÖTK saldırısı, soruşturmalar vb.). Ama ciddi önderlik sorununa rağmen düzenin saldırılarının hareketi kıramadığı, tersine alttan alta ciddi bir tepki biriktirdiği görülüyor. 17 Aralık'ta Ankara'da gerçekleşen öğrenci eyleminin katılım düzeyi ve militanlığı gözetildiğinde, hareketin güçlenerek sürmesinin imkanları tartışmasızdır.

Semtlerdeki hareketlilik, önderlik açısından yaşadığı sorunlar bir yana bırakılırsa, ortaya koyduğu enerjiyle belli bir mevzinin ifadesidir.

Nihayet, işçi sınıfı hareketi hala taşıdığı ağır sorunlara ve sancılara rağmen, bir önderlik arayışı içinde olduğunu bir dizi veriyle ortaya koymaktadır. Önderlik sorununun sağlıklı bir çözümü için atılacak ilk ciddi adımların ardından, şu veya bu tempoyla, ama muazzam bir enerjinin açığa çıkacağından şüphe duymamak gerekiyor. DİSK'in Aralık ayındaki Ankara yürüyüşü vesilesiyle açığa çıkan umutla sahiplenme ve enerji, inatla patlayıp süren mevzi direnişler, maden-enerji işçilerinin özelleştirme karşıtı eylemleri, son Körfez krizi nedeniyle gündeme gelen tepki ve eylemlilikler, Harb-İş üyesi tersane işçilerinin geçtiğimiz aylarda gerçekleştirdikleri eylemler; her biri arayış ve mücadele isteğinin dolayısız göstergeleridir.

Bu toplam tablo sermaye ve uşaklarını harekete geçirmekte gecikmedi. Susurluk sonrasında MGK'nın emriyle RP karşıtlığında harekete geçen beşli çete, bu sözde sivil insiyatif (Türk-İş, DİSK, TOBB, TESK, TİSK), muhalefet hareketinin zehirlenmesinde ve düzene yedeklenmesinde uğursuz bir rol oynadı. Daha sonra bu ihanetlerine kurumsal bir biçim verme pervasızlığı da göstererek, TÜSİAD-MGK hükümetiyle ESK'da biraraya geldiler. Hükümetin kuruluşundan bu yana geçen süreç, işçi sınıfı ve emekçilerin bu sınıf ihanetini ve işbirliğini kendi deneyimleriyle yaşayıp gördükleri bir dönem oldu. Kitlelerin şimdi yeniden hareketlendiği ve talepleriyle ortaya çıkmaya başladığı bir evrede, hükümetle ve ESK'yla devam etmek sendika bürokrasisi için sorun haline gelmeye başladı. Şimdi yeniden sözde hükümetten yollarını ayırıyor, "sivil insiyatif" olarak ortaya çıkıyorlar. "İnisiyatif"te zerrece "sivillik" olmaması, doğrudan Genelkurmay-MGK'nın inisiyatifi ile gerçekleşmesi işin bir yönüdür. Asıl zehirleyici olan ise, hükümete karşı sözde bir muhalefet platformuyla ortaya çıkmaları, bunu sermayeyle sınıf işbirliği içinde yeni bir ihanetin zeminine çevirmeleridir. Bu çabayı, CHP'nin bir taraftan hükümeti ayakta tutarken diğer taraftan "ciddi muhalefet" yapıyor görüntüsü tamamlamaktadır.

İmkanlar ve sorumluluklar orta yerde durmaktadır. Herşey işçi sınıfının ortaya koyacağı siyasi enerjiye bağlıdır. Bu özellikle orta vadede süreçlerin devrim cephesi açısından yerli yerine oturabilmesi için vazgeçilmez önemdedir. "İşçi-memur elele, genel greve!", "İşçi-gençlik elele!" vb. sloganlar emekçi sınıf ve katmanların işçi sınıfının devrimci önderliğine duydukları ihtiyacın da bir dışavurumudur. Görev bellidir. Bahar dönemini ve zirvesi olarak 1 Mayıs'ı, işçi sınıfının, ezilenlerin önder gücü olarak mücadele alanına çıkmasına önderlik edebilmek doğrultusunda değerlendirmek! İmkanların biriktiği yerlerden başlayarak, bunun ilk güçlü adımlarını atabilmek! Bunu diğer emekçi kesimler ve gençlik içindeki enerjik çabayla tamamlayabilmek!

İşçi sınıfının diğer emekçilere ve ezilenlere önderlik misyonunu yerine getirebilmesi, dönüp kendi dışına bakabilmesini gerektirmektedir. Bunun temel esasları bellidir ve yeterince somuttur. Kamu çalışanlarının grevli-TİS'li sendika hakkına, öğrenci gençliğin özerk-bilimsel-demokratik-parasız eğitim istemine, ezilen kardeş Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkına ve özelleştirmeden mezarda emekliliğe, sefalet ücretinden işsizliğe işçi sınıfının kendisinin ve bütün emekçilerin acil yaşamasal sorunlarına sahip çıkan bir mücadele platformu, Susurluk'taki düzen ve devletin gerçeğine karşı koyma ve devlet terörüyle hesaplaşma iradesiyle ortaya konmak durumundadır. Ve bu platform, istemlerini ve tarzını düzen solundan (CHP ve sendika bürokrasisi) ve onun kuyruğu olmaya heveslenen sosyal-reformizmden ayırdığı ölçüde, gerçek ve güçlü bir platform olacaktır.

Görev işçi sınıfının devrimci enerjisini, önderlik kapasitesini ortaya çıkarabilmenin ilk güçlü ve anlamlı adımlarını atmaktır. Bu attığımız tarihi parti adımının somuttaki/günceldeki karşılığıdır.

EKİM

İşçi Dayanışma Derneği girişimi üzerine

İzmir Bakırçay Havzası'nda İşçi Dayanışma Derneği girişimi bir süredir çalışma yürütüyor. Çiğli-Aliağa arasındaki bölgede (Çiğli Atatürk Organize Sanayi Bölgesi, Menemen Deri Organize Sanayi Bölgesi, Yeni Foça Yolu Demir-Çelik, Aliağa-Petkim) yoğun bir işçi nüfusu vardır. Bölgede birkaç fabrika dışında sendikal örgütlülük yoktur, var olanlar da en gericileridir. Ekonomik-sosyal açıdan en ağır sömürü ve çalışma koşullarının yanısıra sürekli saldırılar yaşanmaktadır. Bu saldırılar karşısında içten içe tepki birikmekte, çeşitli fabrikalarda benzer taleplerle birbirinden kopuk tekil direnişler, özellikle bireysel çıkışlar yaşanmaktadır. Ancak bu hoşnutsuzluklar ve yer yer ortaya konulan tepkiler hem nesnel hem de öznel nedenlerle örgütlü bir güce dönüştürülememektedir.

Bu durum bölgesel arayışları bir ihtiyaç haline getirmektedir. Tek tek fabrikalarda gelişen tepkiler ve arayışlar çoğunlukla saldırılara karşı savunma olarak açığa çıkmakta, kısa dönemli hareketlenmeler olarak kalmakta, ne fabrika zemininde ne de bölgesel bir temelde çıkış yaratılamadığı ölçüde geri çekilmekte, saldırı püskürtülemediği ölçüde de yeni arayışlar yaratmaktadır. Nitekim İşçi Dayanışma Derneği bildirisinde de bu durum vurgulanmaktadır: *"Bireysel tepkiler işten atılmalara neden olmaktadır. Bu nedenle hem sınıfa öncülük edecek güçler alanın dışına atılmakta, hem de diğer kesimler tehdit edilmektedir. ... Fabrikalardaki hareketlenmelerin bir ayağını (bölgesel girişimlerle) dışarıya taşıyabildiğimiz ölçüde bu sorunu çözebiliriz."*

Bunun yanısıra, bölgedeki sermayedarların gelişecek sınıf hareketine karşı kendi iç örgütlülüklerini sağlamış olmaları ve ortak hareket etmeleri, bölgesel girişimleri ayrıca koşullamaktadır.

Bölgesel dayanışma temelli girişimlerin en önemli nedeni ise, sınıfın üretim sürecinde yapay nedenler üzerinden dağınık, bölünmüş yapısı ve bunun sınıf üzerindeki yıkıcı etkisini giderebilmek ihtiyacıdır. Buna bir de sendikaların bugünkü durumu eklendiğinde, dayanışma arayışları daha bir yakıcı hale gelmektedir. Sermayenin sınıfa dönük kapsamlı saldırılarını püskürtebilmekte sınıf hareketine sağlayacağı olanaklar üzerinden bakıldığında, bölgesel örgütlenmelerin yakıcı önemi ortadadır.

Sınıf dayanışması nasıl örülebilir?

Bir şeyi ihtiyaç olarak tanımlayıp işlevlerini saymak ile onu ihtiyaçlara yanıt verecek gerçek bir araca dönüştürmek, yani pratik karşılığını üretmek, aynı şey değildir.

Sınıf dayanışması, sermaye sınıfı ve iktidarı karşısında, işçi sınıfının **ortak sorunları, ortak çıkarları ve ortak mücadele ihtiyaçları** üzerinden doğmuştur. Bunun, ermayenin şiddetli saldırıları ve işçi sınıfının mevcut örgütsüzlüğü, bölünmüşlüğü ve dağınıklığı koşullarında, özellikle bugün yakıcı önemi bir kat daha artmaktadır. Sınıf dayanışmasını örgütlemek misyonunu üstlenen bir girişimin öncelikle gözetmesi gereken nokta budur. Bu gözetilmediği zaman, "dayanışma" adı başka kendisi başka birşey olur.

Bugünden bunun adımlarını atabilmenin yolu, bölgede süren eylemlere, direnişlere, sendikalaşma çalışmalarına vb., dayanışına ziyaretleri örgütlemeyi, maddi-manevi katkı sunabilmeyi gerektirir. Bunları fabrikalarda çalışmanın bir aracı haline dönüştürmeyi hedeflemeyen, direnişlere güç katıp direnişlerden güç alan bir faaliyeti örgütleme çalışması yürütemeyen bir bölge dayanışma iddiasının altı boş kalır.

Süreç ilerliyor. Kendisini "dayanışma" üzerinden ifade eden bir örgütlenmeyi hedefliyorsak, bunu bizzat dayanışma faaliyeti içinde

başarabiliriz. İhtiyaçlar dayanışma faaliyetinin örgütlenmesi içinde ortaya çıkar, giderilmesi de bu faaliyetin içinde gerçekleşir. Örneğin biz bugünden mali sorunları çözelim, yer ayarlayalım, yasal engelleri çözelim, vb. sorunları öne çıkarırsak, bunu yaparken temel görevlerimizi yerine getirmeyi geciktirirsek, bir adım dahi ileri gidemeyiz. Tabi ki bu söylenenler bugün bu tür sorunları çözmeyelim veya geciktirelim anlamına gelmiyor. Söylenen şudur: Bizzat dayanışma faaliyetinin örgütlenmesinde adımlar atılabilirse, bugün öne çıkan bu tür sorunların çözümü çok daha kolay olur. Örneğin Konak'ta kart satmak ile Taç Tekstil işçilerinin direnişine destek amacıyla çıkartılacak bir şeyi çalıştığımız fabrikalarımızda satmak ve bunu dayanışmayı sağlamanın bir aracına dönüştürmek, iki farklı şeydir. Veya tersinden, yarın yer sorunu türünden engelleri çözemezsek, elimiz kolumuz bağlı oturacak mıyız?

Bugün bölgesel arayışın öncülüğünü bazı grupların veya grupsal kaygılar taşıyan insanların yapıyor olması yanıltıcı olmamalıdır. Bu, grupların dayanışma arayışı olarak algılanmamalıdır. Tersine, bugün sınıf hareketinin durumu ve yaşadığı sorunlar bunu dayatmaktadır. Girişimin içinde öncü işçi kimliğiyle gelen insanların olması önemlidir. Grupçu davranışlar karşısında hem sınıfsal kaygılarla, hem de geleneksel hareketin olumsuz pratikleri üzerinden oluşan yargıyla, devrimci politikaya biraz mesafeli yaklaşımlar sözkonusu olabilmektedir "Politik davranmak adına sekter bir davranış içine girmemeliyiz; devrimci söylemlere yabancı ve mesafeli yaklaşan, fakat sınıf mücadelesi içinde kucaklayabileceğimiz ve kucaklamamız zorunlu olan kesimleri dikkate alarak hareket etmeliyiz" türünden uyarı ve kaygılar dile getirilmektedir.

Bölgesel örgütlenmeler, geniş kesimleri kucaklaması nedeniyle, her türden olumlu-olumsuz eğilimin, çarpık kavrayışların ve pratiğin yaşandığı yerlerdir. Bu ilk oluşum da buna zemin hazırlayacak bir şekilde gerçekleşmektedir. Hem sekter hem de liberal yaklaşımlara karşı ilkeli bir mücadele verilmeli, daha baştan dağılma tehlikesi engellenmelidir. Kısır tartışmalar ve ikilemler üzerinden (sendikaya alternatif mi değil mi, yasallık-meşruluk, grup çıkarları-dernek çıkarları, vb.) yaratılacak karışıklıklar, hem iç bütünlüğü parçalayacak, hem de sınıf kitleleri nezdinde güvensizliğe yol açacaktır. Sorunun bu yönü sürekli gözönünde tutulmalıdır.

Bu tür sorunların çözüleceği yer fabrikalardır, sınıf kitlelerinin içinde mücadelenin ihtiyaçları üzerinden yürütülecek bir faaliyettir. Dayanışmayı örgütlemek için pratik adımların henüz atılmadığı bir evrede kısır tartışmalara boğulmak, sorunun esasta çözüleceği alandan uzaklaşmaya yol açacaktır. Bizim bu konuda bakışaçımız sağlamdır; yeri geldiğinde müdahale edeceğiz, fakat esasta çözümün örnek bir pratik faaliyet ve çalışmayla ve bunun üzerinden yapacağımız müdahalelerle olacağını hep gözönünde bulunduracağız. Yalnızca doğruları söylemek ve yanlış eğilimlerin tehlikelerine işaret etmek, gerçekte ortaya bir şey koymamak olacaktır.

Kısaca söylemek gerekirse, yapılması gereken, çalışma birimleri ve alanları temelinde, pratik faaliyet ve somut öneriler üzerinden politik etki ve müdahaledir. Grupların değil öncü işçilerin/fabrikaların sınıf dayanışması yaratılamadığı sürece, işlevli bir örgütlenme yaratmak mümkün olamayacaktır.

Öncülük edenler ister belli gruplar olsun, isterse doğal öncülerin girişimiyle yürütülmeye çalışılsın, sonuçta sınıf hareketinin ihtiyacının ifadesi olduğu sürece, bu tür girişimler bizim muhatabımızdır. İşçi Dayanışma Derneği'ne de böyle yaklaşacağız. Bu çalışmayı, fabrika birimleri üzerine oturan siyasal sınıf çalışması perspektifimize uygun olarak yürüttüğümüz faaliyetin bir parçası olarak ele alacağız.

Sınıf çalışması içerisinde sınıf dayanışmasını yaratabilmek, doğru bir bakışaçısını, ön açıcı yaklaşımları ve anlamlı bir pratik sergilemeyi gerektiriyor. Bu görev ise öncelikle sınıf devrimcilerinin omuzlarındadır.

Sınıf devrimcisi bir metal işçisi/İzmir

Bakırçay Havzası İşçi Dayanışma Derneği Girişimi Üzerine Notlar...

* Başında ÖDP'lilerin bulunduğu dernek girişiminin 4 ayı bulan bir süreci var. Ama bu süre zarfında bölgede sınıf kitlelerine dönük bir etkinliği, çalışması yok. Haftada bir düzenli toplanıyor. Bu yüzden katılımcılar üç aşağı beş yukarı hep aynı kişiler bu 2-3 ay zarfında.

* Girişimciler bu süre zarfında "el altındaki hazır" kesimlere yöneliyorlar. Dernek sınıf kitlelerine yönelmek, bu doğrultuda başlangıç adımları atmak yerine "sol" kamuoyu içinde (yerel sendikalar, yerel DKÖ'ler vb.) kendini tanıtmaya öncelik veriyor. Ancak Petkim'den ve bölgedeki metal fabrikalarından bir şeyler yapma isteği içinde olan öncü işçilerin dernek toplantılarına gelmesi önemli.

* Derneği kendi içinde inşa etme, derneğin inşasını hukuki, teknik, maddi ihtiyaçlar üzerinden kavrama anlayışı var. Girişimin adı İşçi Dayanışması, ama bunun pratik gerekleri konusunda kayıtsızlık var. **Taç Tekstil**'de bin işçi direnişe geçiyor, bölgede süren başka direnişler var, sınıf dayanışması kendisini görev olarak dayatıyor. Bunları derneğin toplantı gündemine sokuyoruz, dayanışma ziyareti vb. öneriyoruz, dernek girişimi sınıf kitleleri içinde kendini en iyi bu şekilde tanıtabilir vb. diyoruz. Ama bu yönde yarın ağız verilen sözlerin henüz pratik bir karşılığı yok. **Habaş**'ta bir hafta içinde üstüste işkazaları yaşandı. Birinde kazan patladı 11 işçi yaralandı, bir diğerinde 1 işçi öldü. Derneğin başını çekenlerden biri bu fabrikadan. Ama ne kendi işyerinde ne de dernek üzerinden tek bir adım atmadı. Bu yöndkie müdahalemize karşı ise, "şimdilik zamanı değil, orada zaten çalışma yürüyor" vb. tutumlar aldı.

* Biz derneği kendi içinde bir çalışma ve yüklenme alanı olarak görmüyoruz. Hele bugün için hiç görmüyoruz. Alan ve birimler üzerinden katılacağız. Bölgede sınıf mücadelesi-sınıf dayanışması açısından işlev kazanmasını sağlamaya, bu yönde adımlar attırmaya çalışacağız.

Ama sadece "direnişlere destek, dayanışma" yönünde çağrılar ile sınırlı kalmamamız gerekiyor. Derneğin çeşitli imkanlarına, sosyal-kültürel faaliyetlerine dönük olarak, sınıf mücadelesinin ihtiyaçları, öncü işçi platformu, işçi kitleleri ile bağ kurmak açılarından yaklaşarak somut öneriler getirmemiz gerekiyor. Örneğin sınıf hareketinin sorunları ve öncü işçilerin görevleri vb. gündemli toplantılar, paneller, 8 Mart'ta kadın işçilere dönük etkinlik, Newroz'de "İşçilerin Birliği Halkların Kardeşliği "etkinliği, 1 Mayıs'a dönük etkinlikler ve kitle çalışması, film gösterileri, dinletiler vb. yönde somut öneriler ve hazırlıklar üzerinden müdahale edebilmeliyiz.

Diğer yandan deşifrasyona ve denetime çok açık bir çalışma bu. Özellikle gruplar her yeni gelenin "kim" olduğunu kendi aralarında konuşuyorlar ve bu çok çabuk yayılıyor. Bu yüzden dar toplantılara daha çok birim ve kitle ilişkileri üzerinden katılım sağlamayı hedefliyoruz.

İzmir'den komünistler

EKİM 3. GENEL Konferansı

Siyasal ve Örgütsel Değerlendirmeler

EKSEN YAYINCILIK

İşçi Dayanışma Derneği girişimi ve reformizmin "dayanışma" anlayışı

İşçi Dayanışma Derneği girişimi çalışmaları yaklaşık 4 aylık bir süreci kapsıyor. Esas ağırlığı metal işkoluna bağlı işçiler oluşturuyor. Yanısıra tekstil işkolundan işçiler de katılıyorlar. Toplantılar 30-50 arası işçi katılımıyla gerçekleşiyor. Yakın dönemde dernek kurulacak. Yasal başvuru yapıldığında dernek faaliyete geçecek.

Dayanışma Derneği girişiminin bildirisinde "Neden İşçi Dayanışma Derneği"ne ihtiyaç duyulduğu özet olarak şöyle ortaya konuluyor: Sınıf mücadelesini geliştirmek; fabrikalarda örgütlenmek; mevcut sendikalarla ilişkiler geliştirmek; gerici sendikalarda tabandan örgütlenmelerle sendika bürokratlarının üzerinde baskı oluşturmak, işçi direnişlerine ziyaretler örgütlemek ve maddi-manevi destek sunmak, sınıf dayanışması ağını örmek...

Sermaye düzeninin işçi sınıfını örgütsüzleştirmek için her türlü zorbaca yönteme başvurduğu bir dönemden geçiyoruz. Özelleştirmeler, tensikatlar, sendikaların ihaneti vb. sayesinde, işçiler sendikal örgütlülüklerinden bile yoksun bırakılıyorlar. Bu saldırıları geri püskürtmek, örgütlenmek, dişe diş bir mücadele hattı örmek, ortak eylemlilik geliştirmekten geçiyor. Bunun için ileri ve öncü işçilere büyük görevler düşüyor.

İşçi Dayanışma Derneği'nin önüne koyduğu görev de işverenlere karşı işçi cephesinin oluşturulmasıdır. Fakat bu pratikte karşılığını nasıl bulacaktır? En temel sorun bu. Bunu ancak işçileri ileri çekmeyi ve politikleştirmeyi hedefleyen bir bakışaçısına sahipsek başarabiliriz.

Fakat girişimciler tarafından oluşturulan gündemlere, yapılan tartışmalara bakıldığında, işçilerin somut sorunlarına cevap veren net politikalar ortaya koymak yerine teknik konuların, karşılıklı soyut tartışmaların öne çıktığını görebiliyoruz. Toplantılara katılan işçiler bu tür tartışmalara uzak kalabiliyorlar. Siyasal gündem ya da işyeri-işkolu sorunlarına ilişkin tartışmalar toplantının sonuna kalıyor, ki toplantıdaki işçi sayısı epeyce azalmış oluyor.

Derneğin çalışmalarına ilişkin olarak bir takım komisyonlar kuruluyor; kültür, tiyatro, semt çalışması, sağlık, basın-yayın, müzik grubu vb. gibi... Kuşkusuz bu araçlardan en iyi bir biçimde yararlanmalıyız. Fakat bu tür faaliyetler hiçbir biçimde derneğin yürütmesi gereken temel faaliyetin önüne geçmemelidir. Gerçek bir sınıf dayanışması faaliyetini ancak işçileri politikleştirerek ilerletebiliriz, yoksa bir takım kültürel-sosyal etkinlikleri kendi içinde geliştirerek değil. Nitekim gelen işçiler arasında geri kesimleri kazanmak adına derneğin faaliyetini geriye çekme, politik gündeme ilişkin sorunları tartışmaktan uzak kalma gibi bir eğilim de sözkonusudur. Bu tür geri eğilimlere karşı mücadele etmemiz gerekiyor. Sınıfı örgütlemede hangi aracı kullanırsak kullanalım, yürüteceğimiz faaliyet işçileri dönüştürme, siyasal bilinç verme ekseninde olmak zorundadır.

En önemli sorun ise girişimin mevcut pratiğidir. İzmir'de son dönemlerde gelişen direnişlere dayanışma konusunda belirgin bir zayıflık sözkonusudur. Ya da **Dikkan** direnişi örneğinde olduğu gibi, bekleyelim görelim, sonra harekete geçeriz mantığıyla direnişlere müdahalede geç kalınabilmektedir. Kendisini "dayanışma" üzerinden ifade eden bir girişim daha başından böyle bir zayıflık sergileyebilmektedir. Bu zayıflığın gerisinde ne var? **Dikkan** direnişi sürecinde alınan tutum bunu yeterli açıklıkta ortaya koyuyor.

Dikkan direnişi

Dikkan, İzmir Organize Sanayi Bölgesinde yeralan bir fabrika. Yaklaşık 120 işçi çalışıyor. Makina parçaları üreten bu fabrikada bir süredir sendikalaşma faaliyeti yürütülüyor. Birleşik Metal-İş'in örgütlendiği fabrikada yetki alındı, işverenin yaptığı itiraz kabul edilmedi. Bu arada patron sendikayı örgütleyen 16 öncü işçiyi bayram öncesinde işten attı. Bu işçilerden ikisi dernek faaliyetine katılan ÖDP üyesi işçilerdi. Fabrikada üretim durduruldu, atılan 16

(Devamı s.10'da)

Legalitenin etkin kullanımında ustalaşmalıyız

"Her çalışma alanı ya da biriminde, gündelik faaliyeti legal biçimlerden yararlanarak geliştirmek, illegal çekirdekler ve çalışmayı tam da bununla, hem gizlemek ve hem de kolaylaştırmak için, sayısız fırsat ve olanaklar vardır. Bu, doğru bakışaçısı yanında, bir pratik ustalık sorunudur da. Ve bunu başaramadığımız, bu iki yönlü faaliyeti gündelik çalışmada canlı ve yaratıcı bir biçimde bütünleştiremediğimiz sürece, legalitenin etkin bir biçimde kullanılmasından sözedemeyiz." (EKİM 3. Genel Konferansı/ Siyasal ve Örgütsel Değerlendirmeler, s.193)

Partiyi somut bir gerçeklik/maddi bir olgu haline getiren hareketimizin on yıllık birikiminin bir parçası da legalitenin kullanımına ilişkin doğru bakışaçısıdır. Bu alanda yaşanan sorunların, kavrayış planındaki zayıflıkların aşılabilmesi için, bu birikimin tekrar tekrar incelenmesi ve içselleştirmesi büyük bir önem taşımaktadır.

Doğru bakışaçısıyla birleştirilmesi gereken "pratik ustalık" alanında ise, önemli bir deneyim birikiminin oluşmasına rağmen, henüz istenilen/amaçlanan düzeyde bir mesafe alabilmiş değiliz. Bu, asgari düzeyde bir başarı sağladığımız gerçeğini karartmamalı, belli bir düzeyi yakalayamadığımız biçiminde anlaşılmamalıdır. Tersine hareketimiz, ilk süreçlerdeki zorunluluklardan kaynaklanan gecikme dışında, tüm sürecinde bu alanda da başarılı bir pratik sergilemiştir. Gerek açık alan çalışmasındaki, gerek illegal çalışmanın açık imkanları kullanması alanındaki pratiği bunun somut kanıtıdır. Bugün artık dışardan seslenen değil, içerden çalışan ve açık platformlarda (sendikalar, işçi platformları, çeşitli kitle örgütleri) politika yapan bir düzeyi yakalamış durumundayız. Kendi bağımsız çalışmalarımızla, legal imkanların birçok araç, biçim ve yöntemini kullanabiliyoruz. (Bültenler, işçi platformları, kurultaylar vs.) "Pratik ustalık" planında bu çerçevede belli bir deneyim ve birikime sahip bulunmaktayız.

Ancak gelinen evrede sorun bir başka boyutuyla karşımıza çıkmaktadır. Önümüzde, sınıflar politikası alanında legal imkanları en etkin ve yaygın bir biçimde kullanmakta pratik ustalığa ulaşmak görevi duruyor. Sınıf mücadelesi alanında legaliteyi en etkin biçimde kullanmanın araçlarından birisi ise sendikalardır. Bugün artık, sendikalara şöyle bir uğrayıp dıştan içeriyi anlamaya çalışan bir düzeyle yetinemeyiz. Şimdiki sorunumuz, sendikaları içten kuşatan, buralarda da partinin mevzilerini yaratan, partinin politikasını, dolayısıyla sınıf politikasını sendikal mevziler üzerinden de dile getiren bir düzeye ulaşmaktır. Sendikal mevziler üzerinden de sınıfa politik müdahale gerçekleştiren, her türden burjuva politikasının/eyleminin karşısına işçi sınıfının politikası/eylemiyle bu mevziler üzerinden de çıkan bir düzeydir bu.

Elbetteki bu düzeyi yakalamak siyasal sınıf çalışmasındaki nitel ve nicel derinleşme, sınıf hareketinin genel seyri, partinin siyasal sınıf çalışması yürüten güçlerinin nicel durumu vb. ile ilişkilidir. Fakat herşeye rağmen bu alanda da mesafe alıyoruz. Güç yoğunlaşmasıyla müdahale ettiğimiz yerlerde hızla ilerleyebiliyoruz. İçerden dayanaklarımızın olmadığı fabrikalar üzerinden bile iş yapabiliyoruz. Bize bu olanakları sağlayan siyasal sınıf faaliyetimizin nitelik düzeyidir. Bu düzey maddi dinamikleriyle buluştuğu oranda, dar yaklaşımlardan kurtularak sendikal mevziler yaratma, bu alandaki politikalarımıza da gerçeklik kazandırma düzeyini yakalamalıyız. Bu işçi sınıfı politikalarının sendikal mücadele alanı üzerinden de dile getirilmesi demektir. "Ortak direniş, ortak komite!" şiarını Tıbset, Reslan, Brandi örneğinde olduğu gibi sınıfın gündemine sokmaktır. Kısacası, bir süre sendika bürokrasisine rağmen, bir süre sonra sendika bürakrasisini defederek, sendikal mevziler üzerinden de işçi sınıfının gündemini dayatmaktır.

Sendikalar düzeyinde olmasa da legalitenin

etkin kullanımının diğer araçları demokratik kitle örgütleri, kültür evleri vb. açık örgütlenmeleridir. Bu tür araçlara ya küçümsenerek bakılabiliyor ya da çalışmanın eksenine oturtulabiliyor. Her iki bakış ve yaklaşım da sınıf iktidarı iddiasına sahip bir ihtilalci örgüt için tehlikeli sapmalardır. Birincisi dar bir komplo örgütü haline gelmeye, ikincisi ise dağıtan bir çaba içinde düşmanın tam denetimine girmeye yol açar. Bu tür açık mevziler için de etkin mücadele verilmeli, içinde etkin bir biçimde çalışılmalıdır. Fakat bu, illegal temeli boşa çıkaracak tarzda olmamalı, illegal örgüt ile açık siyasal çalışma başarılı bir biçimde birleştirilmelidir. Bu alanları kullanmak hiç de tümüyle açıkta olmak anlamına gelmiyor. Burada sözkonusu olan politikalardaki açıklıktır. Legal imkanlar, illegal temeli sarıp sarmaladığı, ona tabi kılındığı oranda gerçek işlevini yerine getirebilir. Pratikte bu alanları bizi dağıtacak, böylece düşmanın illegal temele ulaşmasının kanallarını açacak bir tazda değil, illegal örgütün ve faaliyetin önünü açacak bir tarzda kullanmayı başarabilmeliyiz.

***

Bu alanda yaşadığımız sorunlar tam olarak aşılamamış olsa da, bugüne kadar biriktirdiğimiz deneyim ve attığımız adımlar pratikte ustalaşmanın zemini olabilmelidir. Hala yaşadığımız sorunlar perspektiflerimizin pratikte uygulanmamasından kaynaklanmaktadır. Örneğin illlegalite ve legal çalışmanın birleştirilmesi sorunu, teorik dergide, konferans metinlerinde, MYO ve PYO'nun birçok sayısında etraflıca ele alınmış ve perspektif planında net bir açıklık sağlanmışken, pratik planda esas olarak açık alan çalışması sınırlılığıyla ele alınabilmektedir. Ya da bir yayın faaliyetinin sınırlılığı çerçevesinde yürütülebilmektedir. Benzer şekilde açık alan çalışması da yasal imkanların sınırlılığıyla ele alınabilmektedir. İllegal güçlerin esas olarak gizli araçlarla ve gizli çalışma yürütebilecekleri ve legal güçlerin de açık araçlarla ve açık çalışma yürütebilecekleri düşünülebilmektedir, vb. Hem perspektif planındaki zayıflıklardan, hem de perspektiflerin pratiğe taşınmasında deneyimsizlikten kaynaklanan bu sorunları artık aşmak durumundayız. Aşılmadığı ölçüde gerçek bir siyasal sınıf örgütünden, komünist bir partiden bahsetmek mümkün olmayacaktır.

İllegaliteden sözedip bunu legalitenin etkin bir kullanımıyla birleştiremeyenler, illegal örgütü bir komplo örgütü olarak ele alıyorlar demektir. Böyleleri illegal örgütlenme ile legal çalışmayı başarılı bir biçimde birleştirmeyi başaramazlar. Sonuç ya dar bir komplo örgütü olarak boğulup kalmak, ya da onu aşmak adına düzenin denetimine açık faaliyet ile illegal örgüte ulaşma kanallar açmak olur.

Geleneksel hareketin pratiği bu bakımdan hayli öğreticidir. 12 Eylül'ün karanlığında illegaliteyi göklere sığdıramayanlar legal olanakları kullanma yolu açılır açılmaz ya boylu boyunca legalizme gömüldüler ya da devrimciliğini sürdürenlerde olduğu gibi illegal yapılarını düşmanın denetimine (dolayısıyla da sürekli saldırısına) maruz bırakacak bir tarzda legaliteye sarildılar. Komplo örgütü olarak kalmayı yeğleyenler ise, ne kendilerini üretme fırsatı bulabildiler ne de ayakta kalma... Bunların burada bizi ilgilendiren yanı pratik deneyimleridir. Sorunun ideolojik-politik çerçevesi hareketimizce ve geleneksel hareketin pratikleri üzerinden açıklığa kavuşturulmuş bulunuyor. Yaşanan pratiğin sonuçları ortadadır. En mükemmel "teknik"leri uygulayıp bunu kitleler denizinde kaybolmayla birleştirmeyenler, daha doğrusu devrimi komplo örgütünün işi olarak görenler, bir süre ayakta kalıp yollarına devam edebilseler bile, bir süre sonra birbirini besleyen atalet ve darlıkla yüzyüze kalmaktadırlar. Sonuçta varılacak nokta ufkunu ve soluğunu yitirmek olmaktadır.

İllegal-ihtilalci bir örgütlenme en mükemmel gizlilik "teknik"leri sayesinde değil, kitleler içerisinde erime yeteneğiyle varlığını güvenceye alabilir. İhtilalci bir örgütlenmeyi kollayıp geliştirecek olan, mükemmel teknikleri de elden bırakmaksızın, kitleler denizinde kaybolmaktır. Bu yapılmadığı sürece içe dönme, atalet, sınıf ve kitle hareketine yaklaşımda konjonktürel gelişmeler üzerinden soluksuz ve ufuksuz bakış ve böylece devrime olan inançta törpülenme kaçınılmaz olacaktır. Komplocu çalışma bakışıyla siyasal çalışma içinde kendilerini üretemeyenler, kitlelerle güçlü bağlar kuramayanlar, niyette ne kadar devrimci olurlarsa olsunlar, devrimin dinamiklerini göremeyecek bir noktaya geleceklerdir. Bu ise gide gide niyet ve bakışta da gedikler açmaya başlayacaktır. Bunun doğal uzantısı ise moral ve motivasyonun sıfırlanması ve devrimci

iradenin ortadan kaybolmasıdır.

Legalizm batağana batanlar bir yana (çünkü onun sonuçları dünün devrimci bugünün liberal-reformist muhatapları şahsında açıkça görülebilmektedir), illegal-legal çalışmaya bakıştaki dar yaklaşım ve pratiklerin en demokratik bir ülkede dahi ne tür sonuçlara yolaçabileceği tarihsel deneyimlerle ortadadır. Legal çalışmayı yasal çalışmayla sınırlayanlar, bir sınıf ve kitle hareketinin yükselişi ortamında onbinler yürütebilseler de bir süre sonra iş yapamaz duruma gelmektedirler. Çünkü legaliteyi illegal temele tabilik üzerinden ele almadıkları gibi legal çalışmayı da tümüyle açık yürütmüşlerdir. Bu nedenle her zaman düşman denetimi ve saldırısıyla yüzyüzedirler.

Açık çalışma yürüten güçler düşmanın tam denetimindeki güçler demek değildir. Açık çalışmayı daha çok dergicilik üzerinden gerçekleştirenler, perspektif düzeyinde bu gerçeğin farkında olsalar bile, bunun tersi bir pratiği sürdürürler. Legal illegal bütün güçler bir bütünün parçalarıdırlar. Bu nedenle çalışmalarını bu bütününü gözeterek yürütmek zorundadırlar. Mahalli planda birimleşme temeli üzerinden siyasal faaliyet yürüten bir hareketin/ bir partinin siyasal çalışma içindeki bütün güçleri, mahalli planda birbirini besleyecek ve bütünleyecek tarzda ve birimler üzerinden çalışma yürütürler. Araçlar, olanaklar çoğu yerde birbirini kesmektedir. Sorun her iki alanda bunların, partinin ihtiyaçları doğrultusunda nasıl en etkili biçimde kullanabileceğidir.

Unutulmamalıdır ki; *"İllegal çalışma ile legal çalışma, her koşulda, başarıyla birleştirilebilmek durumundadır. İllegal örgütsel temeli geliştirmenin, güvenceye almanın, ona yeni ve daha geniş etkinlik alanları yaratmanın, bunun dışında bir yolu yoktur, olamaz. İllegal örgütlenmeyi ve faaliyeti, legal araç, biçim ve yöntemlerin doğru, etkin ve zengin kullanımıyla birleştiremeyen, tam da bu sayede yeni alanlara ve geniş kitlelere uzanabilme olanağını yeterince değerlendiremeyen bir örgüt, kaçınılmaz bir biçimde darlığa mahkum olur. Uzun vadede, böyle bir örgütün, politik hedeflerinde ilerlemesi ve kendi illegal temelini geliştirmesi bir yana, mevcut durumunu koruyup ayakta tutması da olanaksızlaşır."* (age, s.190)

A.JİYAN

İşçi Dayanışma Derneği....

(Baştarafı s.7'de)

işçi fabrikanın önünde direnişe geçtiler. İşverenin öncü işçileri atmasının ardından içeride üretimi durduran işçiler üzerinde yoğun baskı uygulanmaya başladı.

3 Şubat '98 tarihinde sendika ve işveren temsilcilerinin biraraya gelmesinin ardından, görüşmelerin olumsuzlukla sonuçlandığı koşullarda sendikanın tavrını koyacağı yönünde açıklama yapıldı. Patronun süreyi uzatarak işçiler üzerinde her türlü oyunu deneyeceği yeterince açıktır. Bölgede örgütlenmiş bulunan işverenler bir fabrikaya sendika gelmesi durumunda bunun bütün bölgeyi etkileyeceğini biliyorlar ve bu bilinçle davranıyorlar. Her istediklerini yaptıramayacakları bir işçi kitlesinin karşılarına çıkmaması için her türlü yol ve yöntemi deneyeceklerdir.

Örgütlenmeyi sürdüren ÖDP'li işçiler ise; henüz görüşme aşamasındayız, erken yapılacak bir ziyaret görüşmeleri tıkayabilir, işvereni ürkütebilir türünden kaygılarla karşımıza çıkabiliyorlar. Geri düzeyde olan işçilerin böyle bir ziyarete sıcak bakmayacağı üzerinden tartışmalar yürütülebiliyor. Sorunları görüşmelerle çözmek ya da sınıf kitlelerin verili gerçekliği üzerinden politika yapmak reformist çizginin en karakteristik özellikleridir. Dayanışma Derneği işçilerin geri bilinci üzerinden yapılacak politikalarla sınıfın ihtiyaçlarına yanıt veremez. Derneğin bugün sergilediği zayıflığın gerisinde bu reformist çizgi yatmaktadır. Bu reformist zihniyet, **Dikkan**'a dernek girişiminin temsilcileri düzeyinde bir ziyaretin gerçekleştirilmesi gerektiği, bunun böyle bir girişimin en temel bir sorumluluğu olduğu yönündeki önerimizi bile reddedebilmiştir...

İşçi Dayanışması Derneği'nin sınıfın ihtiyaçlarını yanıtlayabilen bir araç olarak geliştirilebilmesi, reformist çizgiye karşı sistemli bir mücadeleyi gerektiriyor. Bu ise dernek mekanlarında yürütülecek kısır tartışmalarla değil, fabrikalar zeminine oturan etkin bir siyasal çalışma içinde başarılabilir.

Pınar ÇAĞLAR/İzmir

Taç Tekstil direnişi kazanımla sonuçlandı

Haklarımızı ancak kararlı bir mücadeleyle kazanabiliriz

Taç Tekstil işçilerinin gaspedilen haklarına karşı ortaya koydukları kararlı mücadele kazanımlarla sonuçlandı.

İşçiler son bir yıla dönük ikramiye ve maaşlarını düzensiz, çoğu zaman da asgari ücretin altında alıyorlardı. Fabrikada pasif eylemler daha önceki aylarda başlamıştı. Vardiyalar birleşerek verilmeyen avanslar için 24 saat fabrikanın önünde bekliyorlardı. Fakat işveren bu eylemliliklerden sonra daha da pervasızlaşmaya başladı. Eylemler sendikaya rağmen yapılıyordu. Sendika işçilerin sorunlarına karşı son derece vurdumduymaz davranıyordu. İşçilerin sorunlarını sahiplenmesini beklediği sendika temsilcisinin duruma da farklı değildi.

Taç Tekstil direnişi bölgede gerçekleştirilen en anlamlı direniştir. Direnişi önceleyen süreçteki işçilerin birbirlerine güvensizliği, özellikle yurtsever bazı işçilerin "bu işçilerden birşey çıkmaz" düşüncesi, direniş kararının alınması ve ailelerin desteğiyle kırıldı. Mücadele ve önderlik bakımından zaafları olsa da, **Taç Tekstil** işçileri artık sömürüye boyun eğmeyeceklerini ortaya koydular.

Görüşmelerin devam ettiği günlerde patron taksitle ödeme yapmayı önerdi. Taksitlerin önce 12,5 milyon, daha sonra 25 milyona olarak ödenmesi teklifini işçiler reddettiler. "Hakkımız olan parayı son kuruşuna kadar istiyoruz" sözlerinde ifadesini bulan kararlılıklarını sonuna kadar sürdürerek haklarını aldılar.

Direnişin ardından **Taç Tekstil** işçileri, Teksif sendikasının 3. bölge temsilcisini de değiştirdiler.

Özel sektörde ve KİT'lerde çalışan işçiler, 1998 yılının, sermayeye karşı dişe diş bir mücadele yılı olacağının işaretlerini vermeye başladılar. Değişik işkollarında patlak veren ve aylarca sürebilen direnişler, lokal düzeyde direnişlerin saldırıları göğüslemede ve sonuca ulaşmada yetersiz kaldığını, mevcut direnişlerdeki işçilerin biraraya gelerek ortak direniş-mücadele hattının örmelerinin gerekliliğini ortaya koyuyor.

1997'de başlayan ve önümüzdeki yıllarda tensikatlara hız kazandıracak ve sömürüyü katmerleştirecek olan "esnek üretim", "kalite çemberi" vb. saldırılar bütün işkollarında hızla devreye sokulmaya başlanmıştır. Bu saldırılara örgütlü bir biçimde karşı koyamadığımızda, yoksulluğumuz daha da artacaktır.

Taç Tekstil işçilerinin sosyal hak kazanımı kararlı bir mücadele sayesinde mümkün olmuştur. **Taç Tekstil** çalışanları için de "esnek üretim" saldırısı her an uygulamaya hazır bekletilmektedir. Yanısıra taşeronlaştırma uygulaması tensikatları gündeme getirecektir. Bu saldırılara karşı yapılması gereken komiteler örgütlemek, en küçük bir hak gaspı, işten atma vb. karşısında harekete geçmektir.

Sınıflar mücadelesinde ezen ve sömüren sınıf ortadan kaldırılmadıkça, bir takım haklarımızı elde etsek ya da biraz daha iyi ücret almayı başarabilsek bile, köleliğimizin devam edeceğini unutmamalıyız. Patronlar bugün vermek zorunda kaldıklarını ilk fırsatta gaspetmeye çalışacaklardır ve çalışıyorlar. Sürekli yüzyüze kalacağımız bu saldırılara karşı direnmenin yolu birleşmekten, örgütlenmekten, dişe diş bir mücadeleye atılmaktan geçiyor. Bu mücadele yalnızca kölelik koşullarımızı hafifletme mücadelesi olarak kalmamalıdır. Politik mücadele alanına çıkmalı, kölelik koşullarını bize dayatan bu düzenin kendisine yönelmeliyiz.

Sermayeye karşı tek yumruk tek barikat!

Ekim'ci bir tekstil işçisi/ İzmir

Sınıf çalışmasının sorunları açısından: Sosyal yaşam

Bugün içine girdiğimiz evrede, yani partileşmenin eşiğinde, karşı karşıya olduğumuz pek çok sorunun temelinde kadro sorunu yatmaktadır. Siyasal faaliyetin birçok temel sorunu; siyasal çalışmada ve doğal olarak sınıf çalışmasında süreklilik, sınıf devrimcisi kimliği yaratma, genel ya da evrensel olanın özelleştirilmesi/yerelleştirilmesi, politikaların özgülleştirilmesi gibi birçok sorun, dolaysız olarak gidip kadro sorununa bağlanmaktadır. Kadro sorunu hala hareketimizin temel "çözücü halka"sıdır.

Geçtiğimiz yıllarda ideolojik-politik ve pratik alanda eleştiri ve mücadele konusu yapılan bürokratik "ileri kadro" sorunu bugün önemli ölçüde aşılmıştır. Hala yer yer çeşitli görünümleriyle kendini üretme potansiyeli taşısa da, artık asıl kapsamıyla sorun olmaktan çıkmıştır. Ancak bu sorunun geride kalmış ve aşılmış bir sorun olması kadro sorununun temel olarak çözülmüş olduğunu göstermiyor. Kaldı ki, kadro sorunları her dönemde devrimci bir partinin karşısına çeşitli biçimleriyle çıkar.

Kadro sorununun en önemli yönlerinden birini, kadrolarımızın ve taraftarlarımızın sosyal yaşam tarzı oluşturmaktadır. Sosyal yaşam alanı siyasal yaşamın önemli bir belirleyeni olduğu ölçüde, bir parti için bu büyük bir önem taşır.

Sosyal yaşam alanı herşeyden önce sınıfsal bir özellik taşır. Farklı sınıfların kendine özgü bir yaşam tarzı vardır. Sınıfsal özelliğinin bir ürünü olarak farklı sınıfların ifadesi olan politik hareketlerin de buna uygun bir çalışına tarzı vardır. Örneğin sınıf devrimciliği ile küçük-burjuva devrimciliği temel farklılığını sınıfsal zeminde bulur. Bu sadece birinin işçi sınıfına yönelmesi ve onun politik ifadesi olması ile diğerinin küçük-burjuvaziye yönelmesi ve onun taleplerini seslendirmesi arasındaki bir farklılık değildir. Aynı zamanda bu, farklı bir yaşam tarzı ve kültürünün temsil edilmesi anlamına gelir.

Bu iki sınıfın yaşam tarzları arasındaki farklılıklar ile politik akımların özelliklerini bazı örnekler üzerinden ele aldığımızda, bu farklılık net olarak karşımıza çıkar. Örneğin küçük-burjuvazinin yaşamı yalıtıkdır. Yıllarca bir apartmanda ya da bir sitede oturup kapıcı ve yöneticiden başka hemen hiç kimseyle ilişkisi olmadan yaşayan birçok kimseyi bulabilirsiniz. Bu sadece ev yaşamında sözkonusu olan bir yalıtıklık değildir. İş yaşamında da benzer bir özellik vardır. Bürolarda çalışan insanların ilişkilerinde belirgin bir resmiyet vardır. Ayrıca bu resmiyet işyerleri tarafından da bir kural haline getirilir. İşçilerin yaşamında ise tam tersine bir içiçe geçmişlik vardır. Bir işçi mahallesinde komşularıyla ilişkisi olmayan insanlara yadırganarak bakılır. Güçlü komşuluk ve akrabalık bağları vardır. İşçilerin işyerlerindeki ilişkileri de benzer şekilde yalıtık ve resmi değildir. Örneğin fabrikaların personel servisleri ile işçi servislerindeki atmosfer birbirinden oldukça farklıdır.

Benzer şekilde, küçük-burjuvazinin politik ifadesi olan akımların da kendi sınıflarının kültürüne uygun bir politik ve sosyal yaşam tarzları vardır. Bu anlayışlar kendilerine uygun sekt örgütlenmeler oluşturmaya ve içe kapanmaya eğilim gösterirler. Bunu engellemeye çalışsalar bile, yaşam buldukları maddi zemin bunu döne döne tekrar yaratır. Bunun en uç örneği "silahlı mücadele" vermek için toplumdan soyutlanmış bir yaşam sürdüren silahlı gruplardır. Bunlar lüks semtlerde ya da küçük-burjuva semtlerde yalıtık bir yaşama uygun evler tutarak çevrelerinden kendilerini soyutlarlar. Zaten yürütülen mücadele pratiği bunu zorunlu kilmaktadır. Bu tarz bir yaşam bir uç örnek olduğu için belirleyici sayılmayabilir ya da ideolojinin sınıf-dışılığından gelen dolaylı bir özelliği vardır. Ama gerçekte kitle hareketine yaklaşımda da farklı bir anlayış sözkonusu değildir. Küçük-burjuva bazı hareketlerin kitle örgütü kurma iddiasıyla sıkça kendilerine ait tekkeler oluşturması bundan bağımsız düşünülemez.

Bugünün sınıf hareketi koşullarında TİKB ve MLKP gibi hareketlerin bağımsız sendikalar kurmaya kalkışarak yaşadıklarını ise ancak komedi olarak ifade etmek mümkündür. Grupçu ve hizipçi eğilimlerin küçük-burjuva akımların bağrında kendini döne döne üretmesi de, kendini yalıtma eğiliminde olan bu sınıf zemininin doğal bir sonucudur.

Küçük-burjuvazi rekabetçidir. Ortak hareket etme refleksi göstermez. Bunu sadece küçük mülkiyet sahibi ya da küçük üreticilere özgür bir davranış olarak görmemek gerekir. Küçük-burjuvazinin ücretli çalışan kesimleri için de rekabetçilik sözkonusudur. İşçilerin ise rekabet etmekten kaynaklanan bir çıkarları yoktur. Sermayenin rekabetçiliği kışkırtan çeşitli politikalar geliştirmesine karşın ortak hareket etme zorunluluğu sürekli kendini dayatır.

Küçük-burjuvazinin birçok davranış özelliği gibi rekabetçiliği de onun politik örgütlenmelerine yansır. Bu özellik içine kapanma ve sektleşme özelliğiyle de birleşince, olumsuz yanlarıyla öne çıkan bir politik zemin haline gelir. Küçük-burjuva hareketlere özgü önderlik sorunları, pazarlıkçı yaklaşımlar, kelimenin olumsuz anlamında rekabetçi çalışma anlayışı, kollektif çalışma ruhundan yoksunluk, federalizm gibi birçok sorunlar bu hareketlerin yaslandığı sosyal sınıf zemininin yarattığı sonuçlardır. Bugün küçük-burjuva zeminden beslenen ve onun ifadesi olan çeşitli devrimci hareketlerin biraraya gelerek bir çalışma yürütememesi de aynı sosyal özelliğin bir ürünüdür. Burada ortaya çıkan geliştirici, ileri itici bir rekabetçilik değil, dar rekabetçi bir pratiktir. Böyle bir pratik doğal olarak dönem dönem çeşitli hareketler arasında kimin haklı kimin haksız olduğu ya da bir anlaşmazlığı kimin başlattığı, kimin sürdürdüğü gibi noktalarda düğümlenen kör çatışmalara da yol açar. Artık sorun ya da sorunların politik arka planı ve düzen-devrim cepheleşmesindeki anlamı silikleşip, dar rekabetçi pratiği önplana çıkar.

İşçi sınıfının sosyal yaşamına uygun olarak onun zemininde hareket etmek, rekabetçi tutum yerine birliği, kollektif yaşamı ve ortak hareket etmeyi zorlayan politik refleksler geliştirir. İşte bu dar rekabetçiliğin en iyi panzehiridir. Sınıf zemininde hareket edenlerin her zaman önplana geçirmesi gereken şey sınıfın genel plandaki çıkarları ve birliği olduğu ölçüde, rekabetçi eğilimlerin boy vermesi engellenir. Bu yaklaşımın dışında hareket eden kolaylıkla kendini dışlanmış ve sınıf kitlelerinden yalıtılmış olarak bulur.

Küçük-burjuvazi ile işçi sınıfının sosyal kimlikleri üzerine yaptığımız bu vurguları küçük-burjuva devrimci hareketlerle aramızdaki politik farklılıkları ortaya koymanın zeminini yaratmak için yapmıyoruz. Bu ihtiyaç birçok vesile ile ve tarihsel-ideolojik arka planıyla birlikte komünistler tarafından defalarca ve son derece ayrıntılı bir biçimde ortaya koyulmuştur. Tersine, bizim amacımız farklı sınıfların sosyal özelliklerinden yola çıkarak kendimize dönüp bakabilmektir.

Devrimci bir sınıf hareketi olarak sınıfsal zeminimize uygun olmayan bir takım davranış ve çalışma tarzlarının saflarımızda hala küçümsenemeyecek bir etkisi var. Öncelikle küçük-burjuva devrimci hareketin bağrından çıkan bir hareketiz. Bu siyasal köken sınıf tarzının ortaya konulabilmesi için yoğun bir iç mücadeleyi gerektirmiştir. Sınıf tarzına uygun kadroları yaratmanın ve sınıf tarzını geliştirmenin zorlu bir mücadelenin ürünü olacağı açıktır.

İkincisi, toplumsal yaşamın doğal bir sonucu olarak sınıfların egemen ideoloji ve onun yarattığı alışkanlıklardan da etkilenmesidir. İşçilerin birçoğu bugün egemen ideoloji ile zehirlenmekte ve onun gerektirdiği davranış kalıplarına uygun hareket etmektedir. Sınıf davranışında bir dejenerasyona yolaçan bu sonuç doğal olarak sınıf temeline aykırı gelebilecek olan davranış ve alışkanlıkları ortaya çıkarmaktadır. Bugün fabrikalarda, işçi olmasına karşın küçük-burjuva alışkanlıklara sahip olan birçok insan (özellikle genç işçiler) karşımıza çıkmaktadır. Bu aynı olgu bir hareketin içindeki unsurların da hareket tarzında kendisini hissettirir. Sonuç olarak bu sınıfın bir parçasıyız. Kısacası, işçi olmasına karşın küçük-burjuvazinin rekabetçiliğine, soyut yaşam sürdürme alışkanlıklarına vb. sahip unsurlar saflarımızda yer alabilmektedir.

Üçüncü olarak, siyasal çalışmamızın, sınıf yönelişimizin ürünü olarak saflarımıza gelen unsurların dışında genel siyasal çalışmanın

yarattığı dolaylı etkiyle bize gelen sınıf dışı unsurların varlığıdır. Bu unsurların somut olarak sınıf çalışması içinde dönüşüm yaşamadıkça bünyeye yabancı kalacakları birçok örnekte kendini ortaya koymaktadır. Burada bahsettiğimiz somut olarak sınıf çalışması, bizzat içerden yürütülen bir sınıf çalışmasıdır.

Fabrika çalışmasında sınıf devrimciliği tarzı

Fabrika çalışmasında yeralan yoldaşlarımızdan sadece işçilik yaşamına yeni başlayan ya da sınıf dışından gelen unsurlar üzerinden ele alınabilecek bir konu olarak algılamamak gerekiyor arabaşlıkta ifade ettiğimiz sorunu. İşçi sınıfının doğal üyesi olan unsurlar bile komünist harekette kendilerini ifade etmeye başladıklarında, kendilerini kelimenin olumsuz anlamında farklı bir yerde düşünmeye başlıyabiliyorlar. Bir çarpık kavrayış sıkça ortaya çıkabiliyor. Herşeyden önce sınıf devrimciliği devrimci bir işçi olmanın verdiği bir kimliktir. Bunun dışında ve ötesinde büyük bir anlam taşımaz. Örneğin kendini küçük-burjuva devrimciliğinden ayırdığı alan hiçbir zaman militanlık ya da başka özellikler değil sınıfsal zeminidir. Doğal olarak sınıf zemininde gerçeekleştirilecek devrimciliğin farklı özellikleri olacaktır.

Sınıf devrimcileri herşeyden önce önlerindeki malzemeyi iyi tanımak zorundadırlar. Kendileri de bu malzemenin bir parçası oldukları ölçüde, bu tanımayı kolaylaştırır. Kendini tanımak ile sınıf arkadaşlarını tanımak aynı şey haline gelir ve hızlı bir gelişme zemini yaratır. Ayakları yere basmayan, yapamayacağı şeyleri önüne hedef olarak koyan bir davranış ve yaklaşım tarzından uzaklaştırır.

Ancak sınıf çalışmamızdaki pratiğimizden biliyoruz ki, hala bizde işçilerle kurulan ilişkilerde didaktik bir tarz vardır. Arkadaşlarına karşı herşeyi bilen, son derece tecrübeli bir öğretmen gibi yaklaşan bir tarzdır bu. Eğer siz bunun hakkını verebilecek birikim ve tecrübeye sahipseniz, bu zaten kendini ortaya koyar ve sizi zor durumda bırakmaz. Tersine, etkinizi ve gücünüzü alabildiğine artırır. Ancak bunlara sahip olmadığınız halde kendinizi böyle göstererek etkili olabileceğinizi düşünüyorsanız, böyle bir tarz, ilişki geliştirmeyi, arkadaşlık ve dostluk kurmayı zorlaştırır. Yambaşmızda sürüp giden doğal bir sosyal yaşamın dışında kalırsınız, çünkü kafanız başka şeylerle doludur. Böyle bir tarza sahip olan bir devrimci işçilere arkadaşı gibi bakmaz, onlar onun için devrimi yapacak insanlardır. Ama bugünkü durumlarıyla, ilişkileriyle de kafasındaki işçi tipi arasında derin bir uçurum vardır. Anlayışına uygun bir zemin bulamayınca ya dostluklar kurmaktan uzaklaşır, kendi içine kapanır ve bunlardan birşey olmaz diye düşünmey, umarsız, duyarsız olmaya başlar. Bunun sonucunda çaresiz bir şekilde çalıştığı fabrikayı bırakıp başka bir yere gitmeye, kafasındakine uygun işçilerin olduğu fabrikaları aramaya kendini verir. Ya da ilişkiler geliştirebilmek için onların ilgi alanlarına girmek gerektiğini düşünür, ama bunu kendiliğindenliğe teslim olmaya vardırır. Örneğin işçilerin kağıt oynamaya olan düşkünlüğünü ya da futbola duyduğu ilgiyi kullanarak, bunu bir ilişki zeminine çevirmeye çalışır. Ama bu doğal bir şekilde olmadığı ölçüde (çünkü ona göre devrimciler kağıt oynamayı ve maç seyretmeyi sevmez!) sırıtır, aykırı bir ilgi olur. Yine de arkadaşlarının ilgi alanlarına yönelmek, içine kapanma ve uzaklaşma tavrına göre, bir ısrarı, bir niyeti gösterdiği için bir anlam ifade eder. Sınıf dışılıktan kurtulup, sınıfın sosyal ortamına girmenin yarattığı bu sancı doğal bir ilişki tarzına dönüştüğü ölçüde, sınıfla bütünleşme sağlanabilir.

Sınıfın içinden gelen unsurların yaşadığı sarsıntı ise tam tersine olmaktadır. Bu gerçek bir devrimcileşme sürecini ifade eder. Geçmiş yaşamında fabrikadan gelip kahveye giden, sadece yemek ve yatmak için evine giden, eşi ve çocuklarıyla yeterince ilgilenmeyen, kumar, içki gibi bir sürü olumsuz alışkanlıkları olan biri, devrimcileşmesiyle birlikte, bunlardan uzaklaşarak gerçek bir sarsıntı yaşar. Devrimciliğin, komünistliğin sadece fabrikada örgütlenme çalışmasına ya da bir takım eylemlere katılmakla olmadığını, yaşamın kendisinde gerçek bir dönüşüm gerektiğini anlar. Zamanının önemli bölümünü alan eski

alışkanlıklarına karşı mücadele ederek kendisini sınıf kavgasına ve yetkinleştirmeye daha fazla verdiği ölçüde, ailesiyle, arkadaşlarıyla, çevresiyle daha çok ilgilenen, onlara yön vermeye çalışan bir insan haline gelir.

Sınıf devrimcilerinin en önemli özellikleri sınıflarını iyi tanımak olduğunu söylemiştik. Bu aynı zamanda işçileri dönüştürebilmenin bir aracıdır. Bir insanın dönüşümü, devrimcileşmesi bütün bir yaşamının dönüşmesi demektir. Bu da ancak onun özelliklerini iyi kavrayabilmekle olabilir. Birçok yoldaşımızın hala bir işçinin fabrikasındaki sorunlarına bakışını, sendikalara yaklaşımını, düzenin çeşitli saldırıları hakkında düşündüklerini veri aldıklarını ve buna göre hareket ettiklerini görüyoruz. Bütün bunlar kuşkusuz temel önemde noktalardır. Ancak birçok durumda bunların kendi içinde yeterli olmadığını görürüz. Bir kişi çeşitli sorunlara karşı çarpık bir kavrayışa sahip olabilir, ancak onun bunları değiştirmeye yönelik çabası önemlidir. Bir işçi olur ki, sizin genel politik düzlemde söylediklerinizi tümüyle katılır,ancak bunlar onun konumu noktasında birşey ifade etmeyebilir. Değişmeye karşı müthiş bir ısrarla direnir. Politik özelliklerinin ona sağladığı konum onun için belirleyici olmuştur. Bir başka işçi olur ki, politik yetersizliklerine rağmen kendisi ile mücadele içindedir. Belki sizin istediğiniz şeyleri yapabilecek kadar kararlı davranamayabilir, ama kendi yaşam alanında kendi ölçütlerine göre küçüksenemeyecek bir mücadele veriyordur. Beklentilerinizi temel alarak yaklaştığınız sürece, sadece onun verdiği mücadeleyi anlamamakla kalmaz, aynı zamanda ona yardım edebilme olanaklarınızı da yitirirsiniz. Bir insan için bir sayfa yazı yazmak, bir dergiyi gidip bayiden almak ya da bir mitinge gitmek müthiş bir ilerleme olabilir. Çünkü onun için belirleyici olan kendi süreçleridir. Hayatında hiç mitinge gitmemiş bir işçinin mitinge gitmesinin, yıllardır toto oynamak dışında eline kalem almamış birinin bir sayfa yazı yazmasının ne demek olduğunu bilmeyen biri, sınıf çalışmasını hala anlayamamış demektir. Kurduğu ilişkilerin kendi iç süreçlerini anlamayan, kafasındaki soyut kalıplar üzerinden yaklaşan bir devrimciyi bekleyen, nihayetinde ilişkisini kesip atmak olacaktır.

Bir başka önemli nokta da, kendini insani yönleriyle kabul ettirebilmek, güven verebilmektir. Birçok kişiyle ilk anda politik bir ilişki kurulmayacağını hemen herkes bilir. Belli özel durumlar dışında, bize de böyle bir sorun yaşanmaz. Ancak, belli politik özellikler taşıyan biriyle karşılaşıldığında doğal olarak bu ilişki bir politik ilişki de olur. Yine de, böyle bir ilişkide bile insani olarak kendini kabul ettirmek önem taşır. İnsani ilişkiye önem vermeyen, ilişkilerini salt bir politik ilişki olarak kurgulayan bir tarz, aslında sadece sınıf çalışmasına değil politik çalışmaya da uzaklığı ifade eder. Bir politik hareketin kendi içinde kurulan ilişkiler bile insani özellikler atıldığında geriye bürokratik bir ilişki tarzı çıkıyorsa, bu, çevre ilişkilerinde çok daha fazla böyledir. Kendini sadece politik gücüyle, hatta çoğu kez kendine ait olmayan bir politik güçle kabul ettirmeye çalışmak, kurulan ilişkileri bozmaktan başka bir sonuç vermez.

Devrimci işçi ile öncü işçi arasında burada bir fark ortaya çıkar. Her devrimci işçi bir öncü işçi değildir. Yoldaşlarımız birer devrimci işçidir ve öncüleşme mücadelesi vermek zorundadırlar. Öncülük ise kendini kabul ettirmek, topluluğun ortak iradesini temsil edebilmek ve onun ileri bir unsuru olabilmekle mümkündür.

Fabrika dışında sosyal yaşam

Karşılaştığımız en önemli sorun alanlarından birini fabrika dışında kurulan sosyal yaşam alanı oluşturuyor. Bir devrimci fabrika çalışmasında ne kadar sınıf dışı bir tarza sahip olsa da, yaşamın gerçeklerine çarpa çarpa sınıf kimliğine ulaşmak ve ona uygun hareket etmek bir zorunluluk olur. Bu yüzden fabrika çalışmasını bizzat yaşamak her sınıf devrimcisi için çalışma tarzında ustalaşmak için en uygun sosyal ortamdır.

Fabrika dışındaki yaşamın en önemli alanı kadro ve sempatizanlarımızın ev yaşamlarıdır. Evlerde konumlanma sadece teknik bir sorun olarak ele alınmaz. Başta da belirttiğimiz gibi, her sınıfın kendine özgü bir sosyal yaşamı vardır. Sizin sınıf içindeki ilişki alanlarınız bu sosyal yaşam üzerinden de kendini üretir. Pek çok yoldaşımız bir başka yoldaşı ile aynı evde

kaldığı için bulundukları evi bir örgüt evi olarak görmek zorundadır. Ancak biz sınıf dışı bir yaşam tarzına sahip olamayacağımıza göre, bu evi aynı zamanda komşularımıza, fabrikamızdan arkadaşlarımıza açmamızın hiçbir sakıncası yoktur. Zaten hiçbir geleni-gideni olmayan, çevresine kendini kabul ettirmeden mahallesinden soyut yaşayan bir insan komşuları tarafından da yadırganır. Elbette devrimci bir örgütün belirli teknik görevlerini yürüten kadroları böyle bir sosyal yaşam kurmayabilirler. Ancak bunlar zaten örgüt tarafından farklı bir sosyal ortamda konumlandırılırlar. Özel bir görev verilmediği sürece, bütün yoldaşlarımız kendilerini sınıfın sosyal ortamı içinde doğallıkla konumlandırmalı ve evlerini böyle kullanmalıdır. Buradan yola çıkarak evlerimizi bir toplantı mekanına çevirmek anlaşılmamalıdır. Öğrenci kültürüyle yoğrulmuş, dejenere olmuş bir takım sol anlayışlarda yaygın olarak görülen bu tarz bir kullanım, tersinden doğal çevremizle kurduğumuz ilişkileri zedeler. Çevremizdeki insanlarla kurduğumuz doğal ilişkiler az olduğu sürece, çevrenin duyduğu rahatsızlığı anlamak bile güçleşir. Evler kendi içine kapalı bir arkadaş topluluğunun gelip gittiği yerler haline gelir. Bizim bahsettiğimiz, sınıf ve toplum içinde bir komitacı gibi davranmadan, doğal ilişkiler içine giren bir yaşam tarzı sürdüren ilişki biçimidir.

Burada dikkat edilmesi gereken bir sorun alanı, illegalitenin kavranış biçimine ilişkindir. Doğru bir illegalite anlayışına sahipsek, evini nasil kullanacağını ilişkin doğru bir bakışımız varsa, bu, hem doğal bir sosyal alan yaratır, hem de güvenlik sorunlarını minimuma indirir. Örneğin, evinize gelen arkadaşlarınız sizin politik kimliğinizi bilse de örgütsel kimliğinizi bilmez. Örgüt üzerinden kurduğunuz bir ilişkinizi evinize götürmeyebilirsiniz. Örgüsel kimliğinizin belli oranlarda bilindiği, gidip-geldiğiniz sendika, parti, derneklere girip-çıkarken dikkat edersiniz, buralardan takip getirmezsiniz, buralarda kurduğunuz ilişkileri evinize taşımazsınız da, fabrikadan ya da diğer sosyal alanlarınızdan kurduğunuz ilişkilere evinizi açarsınız. İllegal örgüt ile legal çalışmayı birleştirebilmek ayrı bir konudur. Bizim burada değinmek istediğimiz, illegaliteyi siyasal faliyetin önüne engel olarak çıkarmayan bir çalışma tarzını, bir sosyal yaşamı kurabilmektir.

Birçok durumda iç illegalite de sosyal yaşam tarzını belirleyen bir alana dönüştürülmektedir. Aynı evde kalan yoldaşların birbirlerinin çalışma alanlarını ya da fabrikalarını bilmemelerinin yarattığı sorunlar ancak sınıfın sosyal yaşamma daha çok girilerek çözülebilir, ondan kaçarak değil. Örneğin her bir yoldaşımız işyerinden ya da semtinden kurduğu ilişkilerle, arkadaşlarıyla aynı evde kalablir. Hareketin içinde olan herkesin bir örgüt evinde oturması gibi bir zorunluluk yoktur, tersine bu pek çok durumda bizi zora sokar. Yoldaşlarımızın oturduğu evler doğru bir tarzda yine kullanilabilir. Önemli olan sosyal yaşam alanlarında güçlü bağlar kurabilmek ve bu bağlarla sınıf içinde kök salabilmektir.

Sosyal yaşamın bir başka alanı: Sendikalar

Bir sınıf partisi için kitle örgütleri denilince akla önce sendikalar gelir. Herşeyden önce çalıştığımız işkolundaki sendikalar, varsa kendi sendikamız, sonra bölgemizde bulunan sendikalar, bizim için bir çalışma alanı olduğu kadar bir sosyal ilişki ortamıdır da. Bugün sınıfın içinde olmak, sınıfla ilişkiler kurmak konusunda bir zorlanma yaşamıyoruz. Belli görevler dışındaki bütün yoldaşlarınız fabrikalarda çalışıyor ve doğal işçi ilişkilerine sahipler. Ancak sınıfın içinde olmakla sınıf hareketinin içinde olmak farklı şeydir. Bugünkü sınıf hareketi ise sendikalardan bağımsız düşünülemez. Sendikalar sınıf kitlelerlerinin meşru öz örgütlenmeleridir. Sendikalar içinde belli mevziler kazanmadıkça devrimci hareketle sınıf hareketinin birleştirilmesi düşünülemez. Bu yüzden fabrikalarda çalışan her yoldaşımız, her taraftarımız, her ilişkimiz, sendikalar içinde mevzilenmek, birer işyeri temsilcisi, birer sendika yöneticisi olmak hedefiyle çalışmalıdır. Sınıfın öncü kuşağını, öncü işçileri kazanmak sadece genel politik faaliyet ya da ideolojik propaganda ile sağlanamaz.

Bugüne kadar sendika bürokrasisine yönelik yapılan ve genel çerçevesiyle yapmaya

devam edeceğimiz vurgular, saflarımızda yanlış anlayışların gelişmesine zemin oluşturdu. Bu temelde bugüne kadar yeni vurgular da geliştirdik. Ancak hala sendikacı denilince hainlerden başka birşey düşünmeyen ilişkilerimiz var. Konfederasyonlarla sendikaların, sendika merkezleriyle şubelerinin, şubelerle temsilcilerin farklı anlayışlarının olduğu, sendikalar içinde devrimciyle işbirlikçi arasında yüzlerce türün olduğu artık anlaşılmalıdır. İşbirliği ile uzlaşma, pasifizmle ihanet birbirinden farklı değerlendirilmedikçe, kendinizi ifade etmeniz de mümkün olmaz.

Yoldaşlarımızın sendikaları kullanmaları gerektiği doğrultusunda yaptığımız vurguları nasil bir yaklaşımla birlikte ele aldıkları önemlidir. Sendikalarla ilişkilerin sendikacıların kimlikleri ile bir ilişkisi yoktur. Sadece şöyle bir ilişkiden söz edilebilir. Her sendikaya gidip ilişkiler kuramazsınız. Bir Türk-Metal'e, Tes-İş'e gidip oturamazsınız. Ama gidip gelebileceğiniz Birleşik Metal, Petral-İş, Yol-İş, Harb-İş vb. sendikalar da vardır. Bunlar politik işçilere kapılarını kapatmazlar. Burada vurgulamaya çalıştığımız, sendikaların sınıfın öz örgütleri olduğu, bu yüzden bu tür sendikalarla kuracağımız ilişkilerin sınıf çalışmasında, sınıfı tanımada, sınıf hareketi ile ilişki kurmada bize olanaklar sağlayacağıdır. Her işçi bilir ki, en kötü sendika bile sendikasızlıktan iyidir. Sendikaların düzenle bağları, bürokrasının varlığı ve gücünün boyutları, ancak pratiğin içinde anlaşılabilecek ve doğru değerlendirilebilecek bir şeydir. Daha sendikalar hakkında hiçbir bilgisi olmayan bir sempatizanımızın sendikacılara gidip ahkam kesmesinin bize sadece zarar getireceği bilinmek zorundadır. Üstelik sendikacılara hain demek, onlara bu tarzda saldırmak bir politika değil, genel bir tespittir. Bizim ihtiyacımız, sendikalara yönelik politikalar oluşturabilmektir. Bu da ancak alanın özgüllüğünde olabilir. O alanı iyi tanımakla yapılabilir.

Örneğin bir bölgede varolan sendikaların hangi fabrikalarda örgütlü olduğu, temsilcilerinin ve yönetiminin politik eğilimleri, işçilerinin yapısı, yaşanılan temel sorunlara ilişkin doğru dürüst bilgi sahip olunmadığı halde, ordaki bir eylem ya da etkinlik üzerinden sendikacıların düzene eklemlendiği, ihanet içinde olduğu vb. üzerine bir sürü üst perdeden yapılmış değerlendirme yapılabilmektedir. Üstelik bunların birçoğu da somut bilgi eksikliğine rağmen, spekülatif bir takım bilgilerden yola çıkılarak kolayca yapılmış değerlendirmeler olabilmektedir. Bir alanda güç yaratabilmek ve bir ihanet varsa bunu boşa düşürebilecek politikalar geliştirmek, artık komünistlerin önüne koyması gereken bir çalışma tarzı olmak zorundadır.

Sendikalarla kurulan ilişkilerde çokça yaşadığımız teşhir tarzı yerine artık tanıma, anlama ve güç biriktirip alana dönük özgü politikalar oluşturma tarzına geçmemiz gerekiyor. İşçilerle kurulan ilişkilere benzer bir tarz, yani içine kapanma veya tavizler verme tarzı, sendikalarla ilişkilerde de kendisini gösterebiliyor. Sözkonusu sendikanın sorunları, dengeleri, işleyişi iyi anlaşılamadığında, ya bir umutsuzlukla saldırıya geçme ya da uzaklaşma tutumu ortaya konulabiliyor. Kavrayışsızlık, genelden kolaycı tespitler yapmak, sonuçta kendini çocukça politikalar oluşturma biçiminde ifade edebiliyor.

Sonuç olarak, siyasal yaşamımız sosyal yaşamımızın bir parçası olduğu sürece, bu alanda ortaya çıkan zorlanmalar ve boşluklar, aynı zamanda siyasal yaşamımızın zorlanma alanları olmaktadır. Karşılaştığımız her sorunun gerçek ve kalıcı çözüm yeri yine kitleler ve sınıf çalışmasının kendisidir.

H. FIRAT

Demokratizmi Savunmanın Sınırları

EKSEN YAYINCILIK

Çiğli Tekstil çalışması üzerine

Çiğli bölgesinde tekstil işkoluna dönük çalışmadan sorumlu olan organımız, çalışmanın sorunları, özgünlükleri ve hedeflerini tartıştı. Çalışmada kullanacağımız temel araçlardan olan bültenler ve bunlara yüklediğimiz misyonlar tartışıldı. Bu tartışmalarda yapılan değerlendirmeler ve ulaşılan sonuçlar şunlardır:

1. İşçi hareketinin sendikal temelde bir mücadele arayışı içinde olması gerçeğinden hareketle, acil günlük talepleri etrafında yürütülen mücadelenin içinde yeralmalı, bu tür mücadeleri örgütlemeliyiz. Ancak bu mücadele içinde işçilerin siyasal sınıf mücadelesine kazanılması mümkün olacaktır. Bu mücadele içinde işçilere güven veremeyen bir önderlik siyasal talepler doğrultusunda mücadeleye çekmekte başarılı olamayacaktır Bültenler aynı zamanda işçi sınıfının acil günlük talepleri doğrultusundaki mücadelesini örgütlemenin bir aracıdır. Bu araç çevresinde mümkün olduğunca çok sayıda işçi ilişkisinin örgütlenmesi, giderek öncü işçi platformlarının bültenleri sahiplenmesi hedeflenmelidir. Tekstil işkolu özelinde bülten aracılığıyla oluşturulacak olan çevreler, işyeri komiteleri, sendikalaşma komiteleri, dayanışma komiteleri olarak örgütlenmeli ve geliştirilmelidir. Bültenlerimiz günlük acil taleplerin kazanılması için bile dişe diş militan bir mücadelenin zorunlu olduğunu işlemeli, reformist, barışçıl mücadele hayallerine karşı özel bir müdahalede bulunmalıdır.

Bültenlerimizi bölgemizdeki öncü işçilerin sahiplenmesini ve kendi çevrelerine taşımalarını sağlamalıyız.

Bültenler, kitle içinde siyasal çalışmanın önünü açmanın ve etkili olmasını sağlamanın aracı olarak işlevsel tarzda kullanılmalıdır. Bülten çevresinde oluşturacağımız birikimin Tekstil İşçileri Kurultayı'na taşınmasını da hedefliyoruz. Ayrıca fabrikalardaki somut gelişmeler oldukça, bültenin özel sayıları ile hızlı bir müdahalenin yolunu açacağız. Organımız, esas olarak Tekstil işkolunda çalışmakla birlikte, Çiğli bölgesindeki diğer fabrikalardaki gelişmeler ve mücadelelere de müdahale etmenin imkanlarını zorlayacaktır.

2. Günlük propaganda ve ajitasyonunumuz "fazla mesailer-düşük ücretler, sigortasız-sendikasız çalışma, sağlıksız çalışma koşulları-ağır ve yoğun sömürü, kadın ve çocuk işçilerin sorunları, kötü muamele ve hakaretler vb" üzerinde yükselecektir. Her bir fabrikanın kendi özgüllüğünde yaşanan sorunlarla da bu propaganda zenginleştirilecektir. İçinden geçtiğimiz zam döneminde bölgedeki işçilerin tepkileri doğrultusunda bir bildiri hazırlayıp, dağıtmayı hedefliyoruz.

3. Patronlar tarafından bölgesel olarak gündeme getirilen "esnek çalışma", "kalite çemberi", "prim sistemi", "parça başı ücret" gibi yeni ve kapsamlı saldırılar karşısında, politikalarımız doğrultusunda müdahaleler geliştirmeliyiz. Bu saldırının işçi sınıfını kendi içinde rekabeti kızıştırıp, ortak hareket etme imkanlarını sınırlamanın bir aracı olduğu her fırsatta işlenmelidir. İşverenler bu yöntemleri kullanarak hızla büyüme ve holding-kartel haline gelmeyi istemektedirler. İşçileri de bu isteğe ortak etmek için demagojik argümanları toplantılarda sürekli kullanmaktadırlar. "Bu fabrika aynı zamanda sizin de malınızdır, eğer büyürsek bundan sizler de kazançlı çıkacaksınız, biraz dişinizi sıkın, gelişmemiz için fedakarlık yapın, mükafatını alacaksınız" vb. Ayrıca bu tür söylemler doğrultusunda üretim artışı sağlayan işçileri ödüllendirme (en başarılı işçi ödülü) girişimleri de vardır. Prim sistemiyle parça başı üretime geçilmesi girişimleri, işçilerin yoğun çalışmasını ve birbirleriyle rekabete girmelerini sağlamak için gündeme getirilmiştir. Parça başı üretim sonucu alınan ücretle, saat üzerinden alınan ücret arasında ciddi farklılık yoktur. Patronlar parça başına düşen ücreti buna uygun olarak tesbit etmektedir. Ama üretim miktarı saatla çalışılan yerlere göre çok daha yüksek olmaktadır.

Örneğin Lara Tekstil'de işçilerin her gün belli bir sayı üzerinden üretim yapmaları istenmekte, bu sayıyı tamamlayanlar çalışmayı sürdürmektedir. İşçiler yemek ve çay

paydoslarına bile çıkmadan verilen sayıyı bir an önce tamamlamak ve eve gitmek için yoğun bir çalışma eğilimine girmektedirler. Patronlar için bu sayılar işçilerin maksimum çalışma kapasitelerini ölçmenin ve bunu sürekli arttırmanın bir aracı olarak kullanılmaktadır. En yüksek sayının altında üretim yapanlar, işten kaytarmakla ve diğer işçilerin hakkını yemekle itham edilmekte ve işçiler arasında düşmanlık körüklenmektedir. Günlük üretim için belirlenen sayı da sürekli yukarı çekilmekte, işçilerin daha yoğun sömürüsü sağlanmaktadır.

Ayrıca tekstilde de taşeronlaştırma yaygınlaşmaktadır. Taşeron işçileri, iş yoğunlaştığı zaman evlerinden toplanmakta ve sınırsız çalışma saati uygulaması kabul ettirilerek çalıştırılmaktadır. Diğer işçilerle iletişimleri yok denecek kadar sınırlıdır. Taşeron firma ücretleri geç ödeyebilmekte veya fazla mesaileri gaspedebilmektedir. Bu yöntemle fabrika içindeki işçilerin küçük gruplara bölünerek birbirlerinden yalıtılması planlanmaktadır. (...)

5. İşçilerde fazla mesailerin sorumlusu olarak şefleri, ustaları görme eğilimleriyle karşılaşabiliyoruz. Patronlar işleri iyi planlayamayan şeflerin arkasında kalabilmekte ve tepkiler şeflere yönelebilmektedir.

Ayrıca patronların bölge düzeyinde eski işçileri işten atma ve yerine daha düşük ücretten işçi alma eğilimi vardır. Genelde 6 ayda bir gerçekleşen doğal sirkülasyonun (ücret artışlarını yetersiz bulan işçilerin iş değiştirme eğilimleri) yanısıra patronlarında kıdem artışını engellemek için uyguladığı bu yöntem kalıcı örgütlenmeleri zora sokmaktadır.

İşkolumuzda çalışan işçilerin eğitim düzeyi genelde ilkokul seviyesindedir. Çok sayıda yeni göç etmiş işçiyle karşılaşmaktayız. Çocuk işçi çalıştırılması da yaygın bir uygulamadır.

6. İşçiler arasında yaşanan dinsel, ulusal, bölgesel bölünme ve gerilimlerin yarattığı güvensizlik ortamına karşı birleştirici olan sınıfsal çıkarları gündemlerine sokmaya çalışmalıyız. Patronların bu yapay bölünmeler sayesinde sınıfı daha kolay sömürdüğünü her fırsatta göstermeliyiz. "İşçilerin birliği, halkların kardeşliği" fikrini işçi sınıfı içinde yaygınlaştırınalıyız.

7.Yurtsever işçiler, HADEP çevresinde kendilerini ifade etmekte ve sınıfın günlük mücadelesine ilgisiz kalabilmektedirler. Ulusal harekete verilebilecek en anlamlı desteğin işçi hareketinin yükseltmek olduğu vurgusunu önplana çıkaran bir müdahale tarzı izlemeliyiz. Alevi-Kürt işçiler ise genelde reformizmin etki alanında bulunmaktatır. Bu kesimlere dönük müdahalelerimizin ortak iş temelinde, sınıf mücadelesinin yükseltilmesi amacına uygun olarak yapılmalı, mücadele içinde dönüştürmeye çalışmalıyız. Genç Kürt işçiler üzerinde lümpen kültürün etkileri giderek güçlenmektedir. Kürtçe şarkılar yerine arebesk müzik, magazin haberleri vb. karşı daha ilgili olabilmektedirler. Kürdistan'daki baskıların ve zulmün burada görece azalması, metropol hayatının görece rahat yaşam koşulları da bu kültüre alıcı olmalarını sağlamaktadır.

8. Ağır çalışma koşulları kimi işçilere birleşip mücadele etmenin gerekliliğini kavratır; ama kendine ve arkadaşlarına güvensizlik, bedel ödeme konusundaki çekingenlik ve sağlam bir önderlikten yoksunluk nedeniyle bireysel tepkiler verme yoluna giderler. Ya işten çıkar ya da patron tarafından işten atılırlar. Bu hareket tarzının kırılınası için ısrarlı bir mücadele vermek gerekiyor.

9. Çalışma alanımızdaki işçilerin yoğun olarak oturduğu semtlere dönük çalışmayı da organımız yürütecektir. Bu çalışma işçileri doğal ortamlarından da kuşatmaya ve dönüştürmeye hizmet etmelidir.

10. Bölgemizde EMEP'in yürüttüğü "Çiğli Kurultayı" çalışmasına dönük değerlendirme ve politikalarımız:

8 ay önce başlayan bu çalışmanın ilk etkinliği olan geziye 200 (işçi-öğrenci-sendikacı) kişilik bir katılım sağladı. İşçilerin çoğunluğu genç Kürt-Alevi işçilerden oluşuyor. Kurultayın aktif çalışanı durumunda olan 40-50 işçinin özellikleri de aynıdır. Tekstil, gıda, tütün ve plastik işkollarından işçiler ağırlığı oluşturmaktadırlar.

Kurultay çalışmaları esas itibarıyla EMEP'e işçi sempatizan ve üye kazanmayı hedeflemektedir. Bunlar üzerinden yürütülecek sendikalaşma çalışmalarıyla da sendikal mevzileri ele geçirme planlamaktadır. Kurultay çalışmaları sorunların çözümü için mücedelenin örgütlenmesi temelinde değil, EMEP çevresindeki işçilerin çalıştıkları fabrikalarda duyarlı işçileri bir araya getirmeleri ve "3 S" platformunun propagandasının yapilması biçiminde yürümektedir. Sendika, sigorta, 8

saatlik işgünü haklarının mevcut yasalarda da yeraldığını, ama pratikte uygulanmadığını, bunun uygulanmasını sağlamak için kurultay çalışması yaptıklarını anlatmaktadırlar. Bu hakların kullanılmasının önündeki engelin, sermayenin sınıf egemenliği ve sömürü düzeninin çıkarları olduğu, işçi sınıfının bu hakları ancak sermaye sınıfına karşı dişe diş bir mücadeleyle kullanabileceği basit gerçeğini bile işçileri ürkütmemek adına dile getirmemektedirler. Kurultayı örgütleyelim, buradan hareketle sendikalaşma komiteleri kuralım, sendikalaşınca bu hakları zaten kullanırız düşünce tarzının yaygınlaşmasına hizmet etmektedirler.

İşçileri çekmeye çalıştıkları 3S platformunun siyasal hedefleri arasında "Demokratik Türkiye!" de vardır. Kurultay çalışmaları bu geri platformu eleştiren devrimci-komünist işçilere kapatılmaya çalışılmakta, yapılan müdahaleler ve eleştiriler kurultayı "baltalama" girişimleri olarak yansıtılmaktadır.

Bu kurultayı bölgemizdeki işçilerin birleşik mücadelesini örgütlemenin bir aracına dönüştürmek görevimizdir. Reformizimle pratik olarak savaşmak ve işçi hareketi içinde oynamaya soyunduğu uğursuz rolü etkisizleştirmek de ancak böyle mümkün olacaktır. Kurultay çalışmalarına ilişkide olduğumuz fabrikalardan komiteler örgütleyerek katılacağız. Reformist etkinliği ancak tabanın mücadele dinamizmiyle parçalayabiliriz.

Bölgemizdeki işçi sınıfı içinde etkili ve ısrarlı devrimci çalışma yaygın olmadığı için EMEP reformizmi daha rahat gelişebiliyor. Bugüne kadar yürüttüğümüz genel propaganda çalışması çerçevesinde öncü işçiler arasında genel olarak tanınıyoruz. Ama henüz kalıcı mevziler yaratamadığımız için somut ilişki ağımız geniş değil. Bu eksikliği hızla gidermeli ve reformizmin karşısına politik bir güç olarak dikilmeliyiz.

Kurultay çalışmalarına katılan işçilerin ifadeleri; "Hep aynı şeyleri konuşup duruyoruz, başka birşey yaptığımız yok", "görüş ayrılığı, tartışma bile yaşanmıyor, herkes aynı görüşte" vb... Bu sözler çalışmanın genel seyri hakkında bir fikir vermektedir. EMEP reformizminin dar platformu ve farklı görüşlere tahammülsüzlüğü çalışmalara katılan "sıradan" işçiler tarafından bile dile getirilmektedir.

11. ÖDP'li işçilerin önderlik ettiği İDAD girişimine dönük değerlendirme ve politikalarımız:

Bölgedeki işçilerin sermaye sınıfına karşı mücadele birliğini örgütlemek ve dayanışmayı yükseltmek amacıyla kurulan bir dernektir. Sendikalara alternatif olmadığını, mevcut sendikaları harekete geçirmek için taban baskısını örgütlemek istediklerini ifade etmektedirler. EMEP'in uyguladığı dar grupcu, sekter yaklaşımlar şimdilik yoktur. En geniş işçi kitlesini kucaklamak ve sınıf çıkarlarını ön planda tutmak söylemi hakimdir. Siyasal çevrelerin grup çıkarlarını bu platforma dayatmamaları türü imalar olsa da genel eğilim bu türden girişimler karşısında bile bu çevrelerle uzlaşma yönündedir. Henüz somut politikalar ve talepler formüle edilmemiştir. ÖDP'nin şekilsizliği burada da kendisini üretmektedir. (Devrimci Yol, Kurtuluş ve TKEP geleneğinden işçilerin sorunlara yaklaşımları farklılıklar göstermektedir) Öncelik yasal-mali-teknik sorunların çözümüne verilmiştir. Diğerleri sürece bırakılmıştır. Örgütsel bir temel oluşturma sürecini "dayanışma" kavramına uygun düşen bir pratik içinde gerçekleştirme yönünde müdahalelerimiz vardır. "Önce kendimizi var edelim, sonra eyleme geçelim" eğilimini kırmak ve örgütlenmenin militan bir pratik içinde şekillenmesini sağlamak temel hedefimiz olmalıdır. Aksi taktirde yasal derneklerin hapsolduğu sınırları aşamayan "tabela derneği" olmanın ötesine geçilemiyeceği vurgulanmalıdır. Bu arada teknik, mali, yasal sorunları küçümser bir tutum takınmak ve bu alanı boş bırakmak da yanlış bir tutum olacaktır. Bu sorunlara karşı da önerilerimizi geliştirmeli, çözümlerimizi tartıştırmalıyız.

Derneğe dönük müdahalelerimizi de fabrika birimleri üzerinden örgütlemeli, politik bir güç olarak kendimizi bu alandan da üretebilmeliyiz. Bu tür ortamlar her düzeyde işçiyi çekebileceğimiz ve sınıf mücadelesine kazanabileceğimiz imkanlar olarak görülmelidir. Sendikal örgütlenmenin olmadığı alanımızda işçilerin biraraya getirildiği ve sorunların tartışıldığı bu ortamlara dönük esnek ve yaratıcı yöntemlerle müdahale etmeli, özgünlükleri gözetebilmeliyiz. (...)

Çiğli Tekstil Organı'nın raporundan...

Okurlardan / Yoldaşlardan...

Örgütsüz işçi köledir!

Çalışma koşullarının çok ağır olduğu, azgın bir sömürü altında ezilen çok sayıda işçinin çalıştığı bir işyerinde işçiyim. Günde 15-16 saat çalıştırılıyoruz. Haftanın 7 günü zorla çalıştırmamıza rağmen fazla mesailerimiz verilmiyor. Patron ve onun uşağı ustalar tarafından aşağılanıyor, hakarete uğruyoruz.

15-16 saatte sadece bir öğün yemek veriliyor. Oradaki köpeklere bile bizim yediğimiz yemekleri vermiyorlar. Köpeklerine haşlanmış et ve ciğer yediriyorlar. Yani biz işçilerin köpekleri kadar bile bir değeri yok.

Başlangıçta, bu azgın sömürüye ve aşığılanmaya karşı nasıl mücadele edeceğini bilmediğim için, aklımdan hep patronu öldürmek geçerdi. Kurtuluşumuzu bunda görüyordum. Daha sonra sosyalist düşünceyle tanıştım, kurtuluşun bir tek patronu öldürmekle olamayacağını anladım. Çünkü patronlar örgütlü bir sınıfın mensuplarıdır. Patronlara karşı ancak örgütlenerek mücadele edilebilir. Ve bu mücadele de ancak bir parti önderliğinde, işçi sınıfı partisi saflarına katılarak verilebilir.

Örgütsüz işçi köle işçidir. Bu kölelik ancak kölelik koşullarına başkaldırılarak kırılabilir. İşçilerin tek kurtuluşu örgütlülüktedir. Bunun dışında hiçbir kurtuluş yolumuz yoktur. Örgütlü bir işçinin görevi diğer işçi kardeşlerini bilinçlendirerek parti saflarına kazandırmaktır.

Sömürüsüz ve sınıfsız bir toplum için bütün işçiler sosyalizmin kızıl bayrağı altına!

Kurtuluş yok tek başına, ya hep beraber ya hiç birimiz!

B. Yener/İstanbul

Reformizmi pratiği üzerinden teşhir etmeliyiz

Ocak ayında Çorlu'da EMEP'in düzenlediği bir şenliğe katıldık. Şenlikten iki gün önce birkaç EMEP taraftarı ile tartışmış, EMEP'in konumunu, devrimcilere ve hareketimize karşı aldığı tutumu anlatmış ve bunu SSK Kurultayı ve Merter İşçileri Kurultayı üzerinden örneklemiştik. Bu arkadaşlar bunun mümkün olamayacağını, EMEP'in devrimci çalışmaların önünü kesmediğini savundular. Biz de şenlikte bunu kendilerine gösterebileceğimizi söyledik.

Şenlik komitesine işçi sendikalarının ESK'ten derhal çekilmesini talep eden imza kampanyamızın metnini salondaki işçilere sunmak istediğimizi ilettik. Konuşmalarında devrimci bir söylem kullanmaya özen gösteren Tekirdağ İl Başkanı bunun olamayacağını, aslında kimlere hizmet ettiğimizi bildiğini söyledi. Hizmet kulu değil devrimciler olduğumuzu söylediğimizde, asıl sorunun metnin altındaki imza olduğunu itiraf etti. Bunun üzerine tartışmanın yazının içeriği üzerinde olması gerektiğini söyledik. Önemli olan bu metinlerin işçi sınıfının çıkarlarına uygun olup olmadığıdır, dedik.

Israrımız üzerine Tekirdağ İl Başkanı, bu kampanyanın çok doğru şeyler içerdiği, fakat her doğrunun her yerde geçerli olamayacağı söylemiyle dağıtımı engelledi. Metinleri dağıtamamıştık. Ama iki gün önce tartıştığımız EMEP'li arkadaşlara iddialarımızın doğruluğunu kanıtlamıştık. Şimdi bu arkadaşlarla ilişkilerimiz daha değişik boyutlarda sürüyor. Bu olay reformizmi somut pratiği üzerinden teşhir etmenin önemini gösteriyor.

Aydın/İstanbul

Sendikalarımızı mücadele örgütleri haline getirelim!

Sendikalı işçi arkadaşların çoğu sendikayı yalnızca daha iyi ücret almanın bir aracı olarak görebiliyorlar. Oysa sendikalarımız yalnızca daha iyi bir ücret almanın aracı değildir. Onları, demokratik haklarımızı kazanmanın ve karşı karşıya bulunduğumuz sömürü ve talanı ortadan kaldırmanın bir manivelası olarak da kullanabilmemiz gerekiyor. Sermaye bizi hep bir makina parçası gibi kullanmak, bu sayede hep kâr etmek ister. İşçiler uyanıp hak aramaya ve örgütlenmeye giriştiklerinde ise tepesine binmenin hesabı içindedir.

Sermaye yönetim dizginlerini ellerinde tutmakta ve işçilerin karşısına sürekli saldırı

politikalarıyla çıkmaktadır. Bu durumda işçilerin aklına doğal olarak önce sendikalar gelmektedir. Sermayenin saldırılarını püskürtmek için sendikalaşmak kuşkusuz önemlidir. Fakat yeterli değildir. Nitekim birçok yerde işçiler sendikalaştıktan sonra hayal kırıklığına uğramaktadırlar. İşçiler ancak bilinçlendiklerinde, politikleştiklerinde, sendikalarına sahip çıkıp tabandan bir güç oluşturduklarında sendikalarını sınıf çıkarları için kullanmayı başarabilirler.

Örneğin örgütlü olduğumuz Birleşik Metal-İş tabandan uzak bir yapı ve işlerliğe sahip. Yeni yöneticiler tabanın değil, şube başkanlarının belirlemesiyle seçildi. Çok sayıda delege ve işçi arkadaşın karşı çıkmasına rağmen böyle oldu. Bürokratik yönetimden rahatsız olan delegeler tepkilerini ortaya koydular. Bunn nedenle bürokratlar kongrede istedikleri gibi at koşturamadılar, bazı değişiklikler yapmak zorunda kaldılar. Örneğin sendikacıların üye aidatını %3'e çıkarma istemleri tabanın tepkisi üzerine geri çekildi.

Bu taban baskısının ne denli önemli olduğunu gösteriyor. Sendikalarımızı bir avuç bürokrata bırakamayız. Eğer tabanda birleşip örgütlenirsek, sendikalarımızı da sınıfın çıkarları doğrultusunda mücadele eden örgütler haline getirebiliriz.

Kartal'dan bir metal işçisi

Yalnız değilim!

Ben çok küçük bir yaşta iken metropole göçen emekçi bir ailenin çocuğuyum. Liseyi bitirdikten sonra fabrikayla ve işçi yaşamıyla tanıştım.

Belli bir para biriktirip bir işyeri açmak, rahat yaşamak, düzenli bir aile yaşamı kurmak istiyordum. Çalışarak para biriktirmek bir yana daha kötü koşullarla yüzyüze kaldım. İsteklerimin gerçekleştiremeyeceğini bir bir anladım. Yaşadıklarım beni tepkisel bir insan haline getirmeye başladı. Askerlikte tanık olduğum olaylar tepkiselliğimi kat kat arttırdı. Kürdistan'da asker karavanasının artıklarını yiyen Kürt insanlarını gördüm.

Askerlik bittikten sonra tekrar bir fabrikaya girerek çalışmaya başladım. Bu süreçte bir dost toplantısında bir devrimciyle tanıştım. Daha sonra onunla düzenli olarak görüşmeye başladık. Yoksulluğun ve zenginliğin kader olmadığını, bunu değiştirmenin de üreten insanların elinde olduğunu anlattı. Daha sonraları kitap okumaya başladım. Okuduklarımı kendi yaşamımla karşılaştırdım. Açlığın ve sefaletin içinde yaşadığımız bu sistemden kaynaklandığını, bu sistemden ancak mücadele ederek kurtulabileceğimi anladım ve örgütlü mücadele etme kararı aldım.

Başka yoldaşlarla ilişki kuruldu. Çantamı ve ceketimi alıp başka bir bölgeye gittim. Orada hemen bana bir iş ve bir ev bulacaklarını düşünüyordum. Fakat düşündüğüm hazır ortam yoktu. Dört gün geçmişti, çok sıkılıyor ve acele ediyordum. Yoldaşların bana ev bulmak için yeterince uğraşmadıklarını düşünüyordum. Ama daha sonra kendimde ev aramaya başladım ve ev bulmanın ne kadar zor olduğunu, dahası hayatın kendisinin ne kadar zor olduğunu öğrendim.

Marksizmin kitaplarda değil hayatın kendisinde saklı olduğunu ve daha önceki yaşamımdan daha farklı bir mücadele içine girmem gerektiğini anladım. Kısa bir süre sonra bir oda buldum. Yalnız kalıyordum ve bu bana çok zor geliyordu. Ama mücadele etmekte kararlıydım. Şunu çok iyi biliyordum ki yalnız değildim. Yoldaşlarım yanıma uğruyorlar, benimle sohbet ediyorlardı. Bazen yanımda kalıyorlardı. Bu bana güven veriyordu. Devrimci yaşamın zorluklarını gördüm. Yoldaşlarım hem çalışıyorlar hem de devrimci faaliyet yürütüyorlardı. İnanılmaz bir mücadele içinde idiler. Onları gördükçe benim de mücadele isteğim artıyordu.

Burada yeni insanlarla tanıştım. Onlarla arkadaşlık kurdum. Bunlar birlikte çalıştığım insanlar. Bir devrimci olmak için herşeyden önce çok aceleci davrandığımı, kolaycılığı yenmem gerektiğini, kısacası önce kendimde devrim yapmam gerektiğini anladım. Bunu ne kadar başarabileceğimi süreç gösterecek. Ama şunu çok iyi biliyorum. Yalnız değilim!

S. Yılmaz/İstanbul

Okurlardan / Yoldaşlardan...

önderleri, modern burjuvazi aldı.

Modern sanayi, Amerika'nın keşfinin temellerini attığı dünya pazarını kurdu. Bu pazar, ticarete, gemiciliğe, kara ulaştırmacılığına büyük bir gelişme kazandırdı. Bu gelişme de, sanayiin yayılmasını etkiledi; ve sanayiin, ticaretin, gemiciliğin, demiryollarının genişlemesine orantılı olarak, burjuvazi de aynı oranda gelişti, sermayesini arttırdı ve ortaçağdan kalma bütün sınıfları geri plana itti.

Böylece, modern burjuvazinin kendisinin, nasıl uzun bir gelişim yolunun, üretim ve değişim biçimlerindeki bir dizi devrimlerin ürünü olduğunu görüyoruz.

Burjuvazinin gösterdiği her gelişmeye, bu sınıfın buna denk düşen bir siyasal ilerlemesi eşlik etti. Feodal soyluluğun egemenliği altında ezilen bir sınıf, ortaçağ komününde silahlı ve kendi kendini yöneten bir topluluk olan; şurada bağımsız kentsel cumhuriyet (İtalya ve Almanya'da olduğu gibi), burada monarşinin vergi mükellefi 'üçüncü katman' olan (Fransa'da olduğu gibi), daha sonraları, asıl manüfaktür döneminde, soyluluğa karşı bir denge unsuru olarak ya yarı-feodallere ya da mutlak monarşiye hizmet eden ve, aslında, genel olarak büyük monarşilerin temel taşı olan burjuvazi, en sonunda, modern sanayinin ve dünya pazarının kurulmasından bu yana, modern temsilî devlette siyasal egemenliği tamamıyla ele geçirdi.

Modern devletin yönetimi, tüm burjuvazinin ortak işlerini yöneten bir komiteden başka bir şey değildir.

Burjuvazi tarihte son derece devrimci bir rol oynadı. (...)

Şu halde görüyoruz ki: burjuvazinin kendisini onlara dayanarak güçlendirdiği üretim ve değişim araçları, feodal toplum içerisinde yaratılmışlardır. Bu üretim ve değişim araçlarının gelişiminin belirli bir aşamasında, feodal toplumun üretimde ve değişimde bulunduğu koşullar, tarımın ve imalat sanayiinin feodal örgütlenmesi, tek sözcükle, feodal mülkiyet ilişkileri, gelişmiş bulunan üretici güçlere artık ayak uyduramaz hale geldiler; bir o kadar ayak bağı oldular. Bunlar kırılmalıydılar; kırıldılar.

Bunların yerini, kendisine uygun düşen bir toplumsal ve siyasal yapı ile, ve burjuva sınıfının iktisadi ve siyasi egemenliği ile birlikte, serbest rekabet aldı.

Gözlerimizin önünde buna benzer bir hareket yer alıyor. Kendi üretim, değişim ve mülkiyet ilişkileri ile modern burjuva toplumu, böylesine devasa üretim ve değişim araçları yaratmış bulunan bu toplum, ölüler diyarının büyüleriyle harekete geçirdiği güçleri artık kontrol edemeyen büyücüye benziyor. Sanayiin ve ticaretin tarihi, on yıllardan beri, modern üretici güçlerin, modern üretim koşullarına karşı, burjuvazinin ve onun egemenliğinin varlık koşulu mülkiyet ilişkilerine karşı isyanının tarihinden başka bir şey değildir. Bu konuda, tüm burjuva toplumunun varlığını dönemsel yinelenmeleriyle her keresinde daha tehdit edici bir biçimde sorguya çeken ticari bunalımların sözünü etmek yeterlidir. Bu bunalımlar sırasında yalnızca mevcut ürünlerin değil, daha önceleri yaratılmış üretici güçlerin de büyük bir kısmı dönemsel olarak tahrip ediliyor. Bu bunalımlar sırasında,daha önceki bütün çağlarda anlamsız görülecek bir salgın başgösteriyor -aşırı üretim salgını. Toplum kendisini birdenbire, gerisin geriye, geçici bir barbarlık durumuna sokulmuş buluyor; sanki bir kıtlık, genel bir yıkım savaşı, bütün geçim araçları ikmalini kesmiştir; sanki sanayi ve ticaret yok edilmiştir; peki ama, neden? Çünkü çok fazla uygarlık, çok fazla geçim aracı, çok fazla sanayi, çok fazla ticaret vardır da ondan. Toplumun elindeki üretici güçler, burjuva mülkiyet ilişkilerinin ilerlemesine artık hizmet etmiyor; tersine, bunlar, kendilerine ayakbağı olan bu ilişkiler için çok güçlü hale gelmişlerdir, ve bu ayakbağlarından kurtuldukları anda, burjuva toplumunun tamamına düzensizlik getiriyor, burjuva mülkiyetinin varlığını tehlikeye sokuyorlar. Burjuva toplum koşulları, bunların yarattığı zenginliği kucaklayamayacak denli dardır. Peki, burjuvazi bu bunalımları nasıl atlatıyor? Bir yandan üretici güçlerin büyük bir kısmını zorla yokederek; öte yandan yeni pazarlar ele geçirerek, ve eskilerini de daha kapsamlı bir biçimde sömürerek. Yani, daha yaygın ve daha yıkıcı bunalımlar hazırlayarak, ve bunalımları önleyen araçları azaltarak.

Burjuvazinin feodalizmi yerlebir ettiği silahlar, şimdi, burjuvazinin kendisine karşı çevrilmiştir.

Ama burjuvazi kendisine ölüm getiren silahları yaratmakla kalmamış; bu silahları kullanacak insanları da varetmiştir,- modern işçi sınıfını- proleterleri.

Komünist Manifesto (Sol Yayınları baskısı)

Komünist Manifesto 150 yaşında

"Toplumların tarihl sınıf savaşımları tarihidir"

K. MARKS- F. ENGELS

Avrupa'da bir hayalet dolaşıyor -Komünizm hayaleti. Aski Avrupa'nın bütün güçleri bu hayaleti defetmek üzere kutsal bir ittifak içine girdiler: Papa ile çar, Metternich ile Guizot, Fransız radikalleri ile Alman polis ajanları.

Muhalifleri tarafından komünist olmakla suçlanmamış muhalefet partisi nerede vardır? Bu lekeleyici komünizm suçlamasını, daha ilerici muhalefet partilerine olduğu kadar, gerici hasımlarına karşı da gerisin geriye fırlatmamış muhalefet nerede vardır?

Bu olgudan iki şey çıkıyor:

I. Komünizm kendisi, daha şimdiden, bütün Avrupa güçleri tarafından bir güç olarak tanınmıştır.

II. Komünistlerin açıkça, tüm dünyanın karşısında, görüşlerini, amaçlarını, eğilimlerini yayınlamalarının ve bu Komünizm Hayaleti masalına partinin kendi Manifestosu ile karşılık vermelerinin zamanı gelmiştir.

Bu amaçla, çeşitli milliyetlerden komünistler, Londra'da toplanmışlar ve İngiliz, Fransız, Alman, İtalyan, Flemenk ve Danimarka dillerinde yayınlanmak üzere aşağıdaki Manifestoyu kaleme almışlardır.

I. BURJUVALAR VE PROLETERLER

Şimdiye kadarki bütün toplumların tarihi sınıf savaşımları tarihidir.

Özgür insan ile köle, patrisiyen ile pleb, bey ile serf, lonca ustası ile kalfa, tek sözcükle, ezen ile ezilen birbirleriyle sürekli karşı karşıya gelmişler, kesintisiz, kimi zaman üstü örtülü, kimi zaman açık bir savaş, her keresinde ya toplumun tümüyle devrimci bir yeniden kuruluşuyla, ya da çatışan sınıfların birlikte mahvolmalarıyla sonuçlanan bir savaş sürdürmüşlerdir.

Tarihin daha önceki çağlarında, hemen her yerde, çeşitli zümreler halinde karmaşık bir toplum düzeni, çok çeşitli bir toplumsal mevki derecelenmesi buluyoruz. Eski Roma'da patrisiyenleri, şövalyeleri, plebleri, köleleri; ortaçağda feodal beyleri, vasalları, lonca ustalarını, kalfaları, çırakları, serfleri; bu sınıfların hemen hepsinde, gene, alt derecelemeleri görüyoruz.

Feodal toplumun yıkıntıları arasından uç vermiş olan modern burjuva toplumu, sınıf karşıtlıklarını ortadan kaldırmadı. Yeni sınıflar, yeni baskı koşulları, eskilerin yerine yeni savaşım biçimleri getirmekle kaldı.

Ne var ki, bizim çağımız, burjuvazinin çağının ayırıcı özelliği, sınıf karşıtlıklarını basitleştirmiş olmasıdır. Tüm toplum, giderek daha çok iki büyük düşman kampa, doğrudan birbirlerinin karşısına dikilen iki büyük sınıfa bölünüyor: Burjuvazi ve Proletarya.

Amerika'nın keşfi, Ümit Burnu'nun dolaşılması, ortaya çıkmakta olan burjuvazi için yeni alanlar açtı. Doğu Hindistan ve Çin pazarları, Amerika'nın sömürgeleştirilmesi, sömürgelerle ticaret, değişim araçlarındaki ve genel olarak metalardaki artış, ticaret, gemiciliğe, sanayiye o güne dek görülmemiş bir atılım, ve böylelikle, çöküş halindeki feodal toplumun devrimci öğesine de hızlı bir gelişim getirdi.

Sınaî üretimin kapalı loncalar tarafından tekelleştirildiği feodal sanayi sistemi, yeni pazarların büyüyen gereksinmelerine artık yetmiyordu. Onun yerini manüfaktür sistemi aldı. Lonca ustaları imalatçı orta sınıf tarafından bir kenara itildiler; farklı lonca birlikleri arasındaki işbölümü, tek tek her atelye içindeki işbölümü karşısında yok oldu.

Bu arada, pazarlar durmaksızın büyümeye, talep durmaksızın yükselmeye devam etti. Manüfaktür bile artık yeterli değildi. Bunun üzerine, buhar ve makina, sınaî üretimi devrimcileştirdi. Manüfaktürün yerini dev modern sanayi, sanayi orta sınıfın yerini, sanayici milyonerler, tüm sanayi ordularının

(Devamı s.23'de)